

TIBISCUS

Publicație editată de Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Limbi Moderne a Universității „Tibiscus” Timișoara

România și reforma europeană în educație

Agenda Lisabona a devenit cunoscută prin obiectivul pe care îl urmărește, transformarea economiei europene în cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere, capabilă de creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai multe și mai bune și cu o coeziune socială sporită. Pentru a atinge, până în 2010, acest obiectiv (propus de statele membre în 2000), țările din UE trebuie să își coordoneze eforturile pentru a obține nu numai o transformare radicală a economiei, ci și pentru adoptarea unui program ambițios de modernizare a sistemului social și a sistemului educațional. Bazele reformei în domeniul educației, la nivel european, au fost puse cu un an înainte de Lisabona, prin adoptarea Declarației de la Bologna (19 iunie 1999), semnată de miniștrii însărcinați cu învățământul superior din 29 de state membre, printre care și România.

Obiectivul principal al Procesului de la Bologna este acela de a crea un spațiu european al învățământului superior, bazat pe cooperare internațională și schimburi academice, un spațiu european atractiv atât pentru studenții și profesorii europeni, cât și pentru studenți și profesori de oriunde din lume. Prin crearea acestui spațiu european al învățământului superior se urmărește facilitarea mobilității studenților, absolvenților și a personalului din învățământul superior; pregătirea studenților pentru viitoarele lor cariere și pentru viața de cetățeni activi ai unor societăți democratice și oferirea de sprijin pentru dezvoltarea lor personală și oferirea unui acces larg la învățământ superior de calitate.

Cele trei priorități ale Procesului de la Bologna sunt: introduc-

erea unui sistem de învățământ superior cu trei cicluri (licență, master, doctorat), asigurarea calității învățământului și recunoașterea calificărilor și a perioadelor de studii.

Pentru a evalua progresele înregistrate și pentru a stabili noi linii de acțiune, miniștrii educației s-au întâlnit din doi în doi ani, în 2001 la Praga, în 2003 la Berlin, în 2005 la Bergen, ultima întâlnire fiind în 2007, la Londra. Următoarea întâlnire va avea loc în acest an, în aprilie, la Leuven, Belgia. La conferința ministerială de la Londra s-au luat măsuri pentru înființarea unui Registru al Agențiilor Europene de Asigurare a Calității în învățământul superior cu scopul de a crește încrederea în sistemul educațional european și s-a adoptat o strategie cu privire la dimensiunea globală a Spațiului European pentru învățământ superior.

Procesul de la Bologna a crescut treptat de la 29 de state semnate în 1999 la 46, în prezent. Această extindere denotă faptul că țările europene au recunoscut că sistemele naționale de învățământ superior se confruntă cu provocări interne și externe legate de creșterea și diversificarea curriculumului universitar, posibilitățile de angajare ale absolvenților, lipsa de calificări în domenii cheie și dezvoltarea instituțiilor private de învățământ și a educației transnaționale. Afilierea țărilor la Procesul de la Bologna face posibilă găsirea unor instrumente și soluții unitare care să ajute la rezolvarea acestor probleme și pentru atingerea obiectivelor Agendei de la Lisabona.

☛ continuare în pagina 5

Educația privată

p. 3

Alegeri la „Tibiscus”

p. 2

Jazz simfonic

p. 4

Locatarii s-au lansat

p. 14

Sportul pe zăpadă

p. 15

CCS în stradă?

p. 16

Angajații Universității și-au ales reprezentanții

Angajații Universității „Tibiscus” și-au ales reprezentanții care vor negocia noul contract colectiv de muncă cu managementul instituției, luni, 23 februarie, la Casa Adam Müller Gutenbrunn, de la ora 13. Din cei 145 de angajați, au participat la întâlnire 91, care i-au votat pe lect.dr. Gheorghe Crișan, de la Facultatea de Științe Economice (65 de voturi), lect.dr. Virgil Streașcă, de la Facultatea de Calculatoare și Informatică Aplicată (65 de voturi), din partea cadrelor didactice și pe jur. Marinică Miclea, de la Facultatea de Drept și Administrație Publică (58 de voturi), din partea personalului administrativ. Toți cei trei reprezentanți ai angajaților au experiență sindicală și în legislația muncii.

Ședința a fost deschisă de rectorul Universității „Tibiscus”, prof.univ. Cornel Haranguș, care a insistat pe legalitatea totală a demersului electoral, după care jur. Marilena Gozan, șef birou personal, a explicat temeiurile legale și modalitatea de votare.

Ședința a decurs fără incidente și procedura de vot a fost validată, în final, în unanimitate.

„Consider că această ședință și-a îndeplinit misiunea”, a spus rectorul Universității „Tibiscus”, prof.univ. Cornel Haranguș, care a mulțumit celor prezenți, la încheierea întâlnirii.

R. Moraru

Universitatea „TIBISCUS”
Facultatea de Calculatoare și Informatică Aplicată

Eac

Concurs Studentesc

13-14 martie 2009

Secțiuni:

- Web-design și multimedia
- Programare distribuită
- Programare procedurală (C, Maxima)
- Programare obiectuală (Mathcad, Java, C#, C++)

Informații și înscrieri:
9-12 martie 2009, sala 208/209

Premii IT & Surprize

Ești bun/ă de gură?
Îți fuge mintea?

Vino la
Radio Campus!

Str. Lascăr Catargiu, nr. 4-6, et. IV, sala 406 (sediul Tibiscus)

e-mail: timisoara100fm@yahoo.com
tel: 0726-932.458

Vino și fără invitație, dacă ai chemare!

Pentru că s-a dat sfoară-n țară, s-au împărțit răvașe prin orașe, pe la colț s-a ciripit... și dacă mai ai idei continuă.

Nu trebuie să ai 90/60/90 (sau dacă ai nu-i nici un bai) și nici nu trebuie să fi idolul suflării feminine (poți doar să pretinzi), ca să ai cele mai faine idei. Dacă te năpădește creația în cele mai interesante și intime locuri și nu ai ce să faci cu ea, vino pe la noi.

Adică, vrem să spunem că nu contează cine ești sau ce studiezi, dacă ai ceva interesant de

spus și scris, hai, vino la noi.

Nu am presărat până în redacție firimituri, cum a făcut Grettel, așa că nu ai cum să ajungi la noi, decât dacă îți dezvăluim. (Timișoara, str. Lascăr Catargiu, nr. 4-6, etaj IV, sala 406 sau e-mail: redactia_tibiscus@yahoo.com).

Noi nu încercăm să descoperim viața pe Marte și nici nu facem radiografii dentare ca să descoperim cine ești.

Noi ne jucăm cu

IDEEA.

Prinde tupeu și hai să ne jucăm împreună. NOI te așteptăm la adresă, iar TU nu trebuie să vii cu ziarul sub braț sau cu garoafa roșie, VINO pur și simplu.

UNIVERSITĂȚILE PARTICULARE

După 1990, în peisajul învățământului superior românesc au apărut universitățile particulare, denumite în lege instituții de interes public și de drept privat. Cred că nu greșesc dacă afirm că motivația apariției lor a fost complexă, fiind constituite din cel puțin trei componente: motivele financiare, imitarea inițiativei liberale din învățământul universitar occidental și idealurile educaționale. Aceste componente ale motivației au funcționat împreună în determinarea inițierii fiecărei universități particulare, dar este constatabil că accentul pe care și l-a pus fiecare dintre acestea asupra activității instituționale a fost diferit. Unele dintre universitățile particulare au urmărit cu preponderență rezultatele financiare, altele s-au apropiat mai mult de idealurile educaționale, orientarea depinzând de concepția fondatorilor sau a persoanelor determinante în managementul instituțional cu cele două laturi ale sale: managementul academic și managementul administrativ. S-a afirmat fără teame și datorită unor interese de grup că universitățile particulare au contribuit la scăderea calității învățământului superior din România. Până la urmă s-a ajuns la concluzia justă că, la fel ca în cazul universităților de stat, există o ierarhie obiectivă a nivelului calitativ al învățământului și administrației, unele situându-se spre vârf, altele la bază și de la aceasta spre mijloc. S-a convenit, deci, că există universități bune și universități mai puțin bune, indiferent dacă sunt de stat sau particulare. De fapt, universitățile de stat utilizează în mod extins modalitatea de finanțare proprie prin taxe similare celor de la universitățile private, adică taxe integrale, pe care o adaugă celei de la buget. Locurile cu taxă la universitățile de stat au fost instituite, așa cum se știe, de către rectorul universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, în anul universitar 2000-2001.

S-a considerat la un moment dat, de către cei de la universitățile private, că locurile cu taxă de la universitățile de stat reprezintă o formă de concurență neloială în raport cu cele particulare pentru că, în mod obișnuit, universitățile de stat înscriu studenți cu taxă integrală în număr mare, peste cel aprobat de Ministerul Învățământului. Până la urmă, opiniile s-au calmat, s-a creat un echilibru între cele două forme instituționale de învățământ superior, fiecare din ele având, până acuma, un număr suficient de studenți. Au fost puține cazuri de universități particulare care au dispărut. În istoria universităților de stat sau private din România, dar mai ales

în condiția lor juridică integrală, putem descoperi congruențe și diferențe. Evoluția concepțiilor europene cu privire la învățământul superior s-a răsfrânt asupra ambelor grupuri instituționale. Masificarea învățământului, autonomia universităților, antreprenorialitatea, legătura cu societatea, cu economia și industria, accentul pus pe cercetare și producerea de cunoaștere, într-o expresie „procesul Bologna” au reprezentat ceva comun și integrativ pentru activitatea universităților din țară, indiferent de natura lor, de stat sau privată.

Evoluția legislației învățământului a pus și ea probleme complicate pentru universități. În ce privește universitățile private, fundamentală rămâne din acest punct de vedere etapizarea istoriei fiecăreia din ele, în raport cu evenimentul numit acreditare. Până la acreditare, care este un act juridic complex, orice instituție furnizoare de învățământ superior, fiind doar autorizată să funcționeze provizoriu, se supune cerințelor legii învățământului și agenției naționale de monitorizare (CNEEA, ulterior ARACIS), fiind, juridic vorbind, în afara sistemului național de învățământ. Scopul principal al acestei poziții juridice îl reprezintă faptul că instituția de învățământ doar autorizată nu poate organiza examene de diplomă sau de licență și nu poate emite diplome de finalizare a studiilor. În fapt, acestea nu sunt instituții de învățământ superior în sens juridic, ci doar instituții furnizoare de învățământ superior. Din acest motiv, ele nu au organisme abilitate de către Ministerul Învățământului (în sens generic) cum ar fi rectorii, decât din eroare. Aceste

instituții se află sub monitorizare. Condiția unei asemenea instituții de învățământ superior se schimbă radical odată cu acreditarea. Prin aceasta, ele intră în sistemul național de învățământ, dobândesc dreptul de a organiza examenele de finalizare a studiilor, de a emite diplome, de a avea rectori confirmați de ministrul învățământului etc.

Managementul universităților particulare a suferit și el influența evoluției legislative. În anul 1994, s-a cerut prin lege ca instituțiile de învățământ superior autorizate să depășească faza S.R.L.-urilor inițiale și să acceadă la condiția mai potrivită activității de învățământ, de instituții susținute de fundații. În consecință, fondatorii lor, în general, persoane private, au creat fundații, cărora, din taxele studenților, le-au constituit un patrimoniu. Până la acreditare, taxele erau gestionate de către fondatori, direct sau prin delegarea altor persoane. Fondatorii au devenit și președinți ai fundațiilor. Astfel că, întregul management al instituțiilor în cauză era concentrat la vârf în mâna persoanei sau persoanelor acceptate finalmente ca fondatori. De obicei, la început au existat mai mulți fondatori, pentru ca la acreditare să apară mai puțini sau unul singur.

Momentul acreditării a reprezentat pentru universitățile private, unul de cotitură în ce privește managementul. Prin acreditare, instituția precedentă se constituie ca universitate înființată prin lege. Legea de înființare a unei universități private este de fapt legea prin care aceasta ia naștere ca instituție care intră în sistemul național de învățământ și datorită

căreia aparține sistemului național de învățământ.

Prin această lege, pe care o are fiecare universitate particulară acreditată, oricare dintre acestea iese de sub tutela fundației, preia de la aceasta un anumit patrimoniu și devine pe deplin autonomă în raport cu aceasta. Această separare, prin lege, de fundație, lasă impresia că, primind un patrimoniu de la aceasta, universitatea în cauză este obligată moral față de prima, care i-a asigurat condițiile materiale de activitate. Dar aceasta este numai o aparență. Nu trebuie uitat lucrul esențial că patrimoniul fundației a fost dobândit de către fundație pe bani din taxele studenților. În România, nu au existat fondatori comparabili ca bogăție cu cei din SUA sau din UE, care au dat o parte a bogăției lor pentru a se crea o instituție de învățământ. La noi nu a existat mecenat în acest sens. Mulți fondatori și-au îmbunătățit situația materială datorită instituției pe care au inițiat-o, dând o parte din acumulări în chip de patrimoniu pentru universități.

Prin Legea 480/2006, fondatorii rămân, însă, cu anumite drepturi potențiale: de a propune desființarea universităților, dar pe calea legii, nu ca expresie a simplei lor voințe. De asemenea, fondatorii devin proprietarii patrimoniului acestor universități, după ce acestea au fost dizolvate sau lichidate și și-au încetat activitatea de învățământ. Ceea ce, să recunoaștem, reprezintă o mare tentație pentru fondatori, mai ales că legea le promite nu numai valoarea patrimoniului oferit inițial, dar și o parte din patrimoniul dobândit ulterior acreditării. Profesorii și personalul auxiliar

rămân cu ceea ce au primit ca salariu, deși toate taxele plătite de studenți s-au datorat și se datorează profesorilor, patrimoniul în totalitate fiind realizarea lor. Drepturile fondatorilor ca fondatori în raport cu universitatea se referă, deci, numai la patrimoniu și devin actuale sau reale numai după ce universitatea privată a fost lichidată. Iar calitatea de fondator nu se poate transfera altor persoane, nu poate fi pierdută, nu poate fi moștenită. Prin urmare, din punct de vedere juridic și moral fondatorii ca fondatori, după acreditarea universității pe care au fondat-o, nu se pot amesteca în managementul academic sau administrativ al acesteia, nu mai au niciun fel de implicare în ce privește patrimoniul acesteia și niciun fel de drepturi. Patrimoniul universității este proprietatea acesteia, prin lege și prin efectul legii, în mod exclusiv. Managementul universității revine integral organelor alese ale universității, a căror structură este stabilită de către universitate. La nivelul acesteia, aceste organe sunt: Senatul, Biroul Senatului, Rectorul, prorectorul, cancelarul și președintele universității, dacă funcția a fost creată. Însă aceasta poate să nu fie creată.

Dar fondatorii universităților private au fost de regulă cadre didactice universitare sau au devenit cu timpul așa ceva. În consecință, fiecare dintre aceștia au avut o traiectorie proprie în cadrul universității pe care a creat-o. Cei mai mulți au fost realeși rectori cu ocazia acreditării. Dacă nu au avut calitate academică, au ocupat alte demnități. Dar această traiectorie nu a depins legal de calitatea de fondator, ci de competențele deținute de persoana în cauză și de activitatea desfășurată. Fondatorii nu sunt și nu au fost niciodată patronii universităților fondate și acreditate și nu există o asemenea funcție nici la universitățile de stat. Termenul „patron” se folosește pentru desemnarea întreprinzătorilor privați din alte domenii de activitate.

Universitățile private nu pot avea patron nu numai pentru că aceasta este tradiția, dar și pentru că organele de conducere ale acestora nu sunt acționari ai „afacerii”, deoarece aceste instituții sunt non-profit. Ca atare, fondatorii nu pot fi numiți patroni și nici nu pot pretinde dividende. Bugetul universităților private, ca și patrimoniul, trebuie folosite numai pentru învățământ, potrivit legii.

Prof.univ.dr. Cornel Haranguș

Rectorul Universității „Tibiscus”
din Timișoara

Concert de jazz simfonic la Filarmonica BANATUL din Timișoara

Printre interpreții de jazz ce l-au acompaniat pe Eldad Tarmu s-au aflat și studenții ai Facultății de Jazz „Richard Oschanitzki”: saxofonistul Lucian Nagy, basistul Victor Miciuș și solista vocală Maria Chioran.

Filarmonica BANATUL din Timișoara a găzduit sâmbătă, 31 ianuarie a.c., un concert de fuziune între jazz și muzica simfonică. Sufletul acestui spectacol inedit – respectiv compozitorul și aranjorul pieselor pentru soliști și orchestră simfonică, precum și interpretul partiturii solistice la vibrafon – a fost Eldad Tarmu, un virtuoz jazzman american de origine israeliană, actualmente profesor la Facultatea de Jazz „Richard Oschanitzky” a Universității TIBISCUS din Timișoara. Dirijorul concertului a fost Pedro Negrescu, un reputat contrabasist de jazz.

Un doctorat în jazz

În preambulul Concertului, Foaierul Filarmonicii timișorene a găzduit lansarea volumului „Vioara în jazzul modern”, editat de Editura BRUMAR din Timișoara. Johnny Bota – deopotrivă autor al respectivei istorii a vioarei în jazz, instrumentist al Filarmonicii, basist de jazz și membru fondator al Facultății de Jazz „Richard Oschanitzky” – a ținut să se explice în fața numeroasei audiențe: „Universitatea TIBISCUS mi-a impus obligația, nobilă de altfel, de a-mi da doctoratul – lucru la care nu mă gândeam, fiindcă pare puțin bizar să fii doctor în jazz dacă nu ești

critic sau muzicolog... Chiar dacă nu mă gândeam la doctorat, aveam deja scrisă pe computer o carte a modurilor de jazz folosite pentru violoniști și violiști. M-am interesat despre vioară mult timp, pentru că vioara este însă instrumentul ce mi-a fost pus în mână de către părinții mei...

M-am informat printre muzicieni de jazz, punându-mi întrebarea «De ce vioara nu este acolo unde este trompeta?». Am luat legătura cu foarte mulți violoniști. Multe informații mi-au fost furnizate direct: Jean-Luc Ponty, spre exemplu, invitat la Festivalul de Jazz de la Gârâna, m-a pus în legătură cu școala franceză... La finele cărții prezint numele acestor colegi de breaslă care fac eforturi pentru a impune vioara în jazz, într-un limbaj care este monopolizat de instrumentele soliste tradiționale de jazz, cum sunt cele de suflat... Pe parcursul stagiului doctoral, unii profesori de la Academia din Cluj-Napoca au fost deranjați de folosirea unui limbaj colocvial, mai puțin academic. Eu am încercat tocmai să evit un limbaj ermetic, concepând această lucrare de doctorat ca o carte accesibilă publicului interesat.

Tocmai de aceea am alăturat textului imagini și mici «story-uri», care să facă lectura mai atrăgătoare.»

Un concert de jazz simfonic

Despre concertul compus și interpretat la vibrafon de Eldad Tarmu – dar și despre personalitatea jazzman-ului americano-israelian – l-am invitat să ne vorbească pe muzicologul și criticul de jazz Florian Lungu (domnia sa fiind și profesor la Facultatea de Jazz „Richard Oschanitzky” a Universității TIBISCUS din Timișoara).

„Pe Eldad Tarmu l-am cunoscut acum vreo cinci ani, la primul său concert de la București, când m-a impresionat ca vibrafonist. Presa de specialitate vorbea despre el ca despre urmașul unor mari vibrafoniști ai jazzului american precum Gary Burton sau Leonard Hampton.

La Timișoara, Eldad Tarmu a avut un cuvânt important de spus la întemeierea Facultății de Jazz (o Facultate care, deocamdată, șchioapătă, din cauza unor forțe potrivnice, de rău augur...). Au existat mai mulți profesori *Fullbright* din SUA, care au venit la Timișoara sau la celebrele simpozioane de la Făget. Eldad Tarmu a fost singurul dintre ei care a rămas aici mai bine de trei ani și s-a legat de români.

Concertele lui îmbină influențe din muzica Orientului și muzica Balcanilor, având ca liant complexitatea armonică a jazzului și

La conferința de presă, încadrat de Johnny Bota și Coriolan Gârboni, directorul Filarmonicii BANATUL, Eldad Tarmu a declarat: „Provin dintr-o familie de muziceni clasici: fratele meu cântă la violoncel, iar verișorul meu este compozitor de muzică clasică. Faptul că am ales jazzul nu înseamnă că m-am îndepărtat de celelalte forme muzicale care-mi plac. Acest concert este șansa mea să reunesc lucrurile ce-mi plac foarte mult și să arăt că, de fapt, jazzul și muzica clasică sunt chiar înrudite și nu foarte departe unul de altul.”

felul de a percepe muzica într-un chip creativ. Prima parte a concertului din această seară a cuprins piese de ambianță camerală, unde, alături de Eldad Tarmu și de instrumentiștii jazz din secția ritmică, au cântat și un cvartet de coarde al Filarmonicii. În partea a doua, s-a apelat la orchestra simfonică, sub bagheta lui Pedro Negrescu.

Este demn de remarcat apetitul directorului Filarmonicii BANATUL, Coriolan Gârboni, pentru evenimente muzicale interesante, din afara repertoriului tradițional al muzicii simfonice.”

Rodica M. MORARIU

România și reforma europeană în educație

☛ continuare din pagina 1

Comisia Europeană s-a implicat activ în susținerea procesului de la Bologna prin politicile și programele sale. De exemplu, se oferă sprijin pentru reformele în învățământul superior în țările vecine ale UE prin diferite programe, în special prin programul Tempus. Relațiile cu alte continente sunt susținute printr-o serie de programe de cooperare bilaterală sau multilaterală: UE – SUA/Canada, Asia-Link, Edu-Link, ALFA și ALBAN pentru America Latină și noul program Nyerere pentru Africa. În sfârșit, există, de asemenea, programul Erasmus Mundus prin care se oferă burse pentru studenții din toată lumea care doresc să studieze în cadrul programelor integrate de masterat în diferite țări europene.

Având în vedere că Procesul de la Bologna vizează numai învățământul superior, după adoptarea Agendei de la Lisabona a devenit clar că trebuiau luate măsuri și în domeniul formării profesionale și a învățării pe tot parcursul vieții. Ca urmare, în 2002 a fost lansat Procesul Copenhaga, cu scopul de a crește calitatea și atractivitatea formării profesionale și pentru promovarea mobilității în rândul studenților și a absolvenților din aria formării profesionale.

Tot în anul 2002, pentru a integra acțiunile anterioare din domeniul educației și formării la nivel european (inclusiv Procesul Copenhaga) precum și acțiunile întreprinse în cadrul procesului Bologna, statele membre, la Consiliul European de la Barcelona, au adoptat un program de lucru „Educație și formare 2010”.

Programul de lucru identifica trei obiectivele strategice:

- îmbunătățirea calității și eficienței sistemelor europene de educație și formare;
- îmbunătățirea accesului la educație și formare;
- deschiderea sistemelor de educație și formare către lumea întreagă.

Pentru a sprijini dezvoltarea educației (fie ea universitară sau formare profesională), mobilitatea și mai buna integrare pe piața muncii a cetățenilor europeni, Uniunea Europeană a creat o serie de instrumente dintre care amintim: Cadrul European al Certificărilor pentru formare continuă (are ca scop interconectarea sistemelor naționale de calificări, facilitând cetățenilor angajarea sau înscrierea la studii în alt stat european), Europass (ajută la înțelegerea și recunoașterea calificărilor și competențelor în toată Europa), Sistemul European de Credite Transferabile (creează o bază comună pentru recunoașterea formală a perioadelor de studii). Mai mult, pentru perioada 2007-2013, Comisia Europeană a integrat inițiativele sale din domeniul educației și formării sub umbrela unui singur program pentru învățarea de-a lungul vieții. Acest program dă posibilitatea cetățenilor europeni, indiferent de vârsta lor, de a beneficia de oportunități de învățare pe tot cuprinsul Europei. Programul are mai multe componente: patru sub-programe – Comenius (pentru școli), Erasmus (pentru învățământul superior), Leonardo da Vinci (pentru educație

și formare profesională), Grundtvig (pentru educația adulților), un program transversal pentru a asigura obținerea celor mai bune rezultate și programul Jean Monnet, menit să susțină activități legate de integrarea europeană și de instituțiile și organizațiile europene în domeniul educației.

România participă la Procesul Bologna încă de la momentul lansării sale. În 1999, de atunci și până în prezent a fost adoptat un cadru legislativ complex pentru ca sistemul de educație să se alinieze la cerințele diverselor inițiative la nivel european, pentru a crește mobilitatea studenților, a șanselor lor pe piața muncii, pentru a reduce numărul de specializări universitare și pentru a crește participarea la programele masterale și doctorale. România se confruntă pe de o parte cu niveluri scăzute de participare la educație, la toate nivelurile, în special în zonele rurale, iar pe de altă parte cu incapacitatea structurilor de educație și de angajare de a se adapta rapid la nevoile în schimbare ale pieței muncii, de aceea inițiativele pentru o reformă profundă în domeniul educației sunt binevenite. Mai mult, conform statisticilor demografice disponibile, populația de vârstă școlară va înregistra o scădere de aproximativ 20% în perioada 2005-2013, de aceea restructurarea rețelei școlare și a managementului resurselor umane din educație și formare profesională sunt condiții necesare pentru obținerea unui sistem educațional de calitate.

Obiectivele Strategiei de la Lisabona în domeniul educației se pot atinge prin creșterea participării la educația pe tot parcursul vieții, la educație superioară și prin întărirea capacității sistemelor educațional și de formare de a oferi competențele cerute pe piața muncii. Reforma structurii învățământului superior din România, care se desfășoară în prezent, vizează creșterea mobilității studenților, creșterea șanselor lor pe piața muncii, reducerea numărului de specializări universitare și crește-

rea participării la programele de masterat și doctorat. Pachetul legislativ adoptat în domeniul educației aduce universitățile românești mai aproape de Spațiul European al Învățământului Superior.

În anul 2004, s-a adoptat Legea nr. 288 cu privire la organizarea învățământului superior pe 3 cicluri (licență, master, doctorat). Începând cu anul universitar 2005-2006 a demarat efectiv organizarea învățământului superior pe cele 3 cicluri de studii. Acum sunt adoptate prin hotărâri ale guvernului elementele de cadru metodologic și principal privind organizarea studiilor universitare de masterat și de doctorat. În anul 2008, a absolvit prima promoție de studenți ai ciclului de studii de licență în conformitate cu principiile Procesului Bologna, iar începând cu anul universitar 2008-2009 au dat admitere primii candidați la ciclul de studii de masterat ca studii universitare.

Prin HG 1175/2006 s-a adoptat o nouă structură a primului ciclu (de licență) pe domenii de studiu, în concordanță cu principiile Procesului Bologna. Decizia cuprinde 15 domenii generale de studiu și specializările corespunzătoare și se aplică tuturor instituțiilor de învățământ superior de stat și particulare. Reducerea numărului domeniilor de studiu permite o mai bună coordonare între oferta de programe de studii a instituțiilor de învățământ superior românești și cea specifică sistemelor de învățământ superior din viitorul SEIS.

O.M.Ed.C. 3235/2005 privind organizarea ciclului de studii universitare de licență garantează că reforma din curricula programelor primului ciclu în același domeniu de studii include definirea limpede a cunostințelor și abilităților dobândite de absolvent, diferite de cele dobândite prin ciclurile masterale și doctorale.

cadru legislativ care definește structurile ciclului doi și trei. După întrunirea de la Bergen, în învățământul superior românesc s-a acordat o atenție specială dezvoltării programelor post-doctorale. Aceste programe de cercetare avansată cu o durată de doi ani au fost introduse prin O.M.Ed.C. 3861/2005. Activitățile specifice acestor programe sunt cercetarea fundamentală și avansată, mobilitatea, dezvoltarea infrastructurii programelor de cercetare și de management.

O.M.Ed.C. 3617/16.03.2005 generalizează aplicarea Sistemului European de Credite Transferabile (European Credit Transfer and Accumulation System – ECTS) în universitățile românești. ECTS a fost introdus în 1998, dar era folosit mai ales pentru schemele de mobilitate cu partenerii străini. Acest nou Ordin stipulează folosirea generală a ECTS, care stimulează studenții în mobilitate în cadrul aceleiași instituții de învățământ superior și/sau între programele oferite de diferite universități românești, în mod similar cu libertatea de mișcare promovată de ECTS dincolo de hotare.

O.M.Ed.C. 4868/2006 privind introducerea Suplimentului la diplomă pentru a certifica absolvirea unui ciclu de studii, stipulează că, începând din anul universitar 2005-2006, toate instituțiile de învățământ superior trebuie să elibereze, gratuit, Suplimentul la diplomă.

Una dintre principalele realizări ale învățământului superior din România, a fost adoptarea Legii 87/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației. Această lege abordează asigurarea calității în mod trans-sectorial, vizând toate organizațiile furnizoare de educație care operează pe teritoriul României. Legea prevede și crearea Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, o instituție de stat independentă cu competențe de acreditare, evaluare aca-

demică și asigurare a calității. Universitățile și-au elaborat propunerile privind programele de studii universitare de masterat de tip nou, și-au creat instituții organizatoare de doctorat și le-au înaintat către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior spre evaluare și autorizare. Totodată, a fost demarat și se află în studiu avansat procesul de adoptare a cadrului național al calificărilor obținute în învățământul universitar.

Pentru conferința ministerială de la Londra din mai 2007, România a elaborat raportul de țară privind progresele înregistrate în perioada 2005-2007, al treilea din cadrul Procesului Bologna. Pe baza acestui raport, Grupul de urmărire al implementării obiectivelor Procesului Bologna (BFUG) a realizat un set de scoruri naționale, în funcție de criteriile specifice pentru fiecare din cele 10 obiective Bologna.

România a obținut la acest exercițiu de inventariere a progresului un scor de 52 de puncte din 60 posibile, ceea ce ne plasează printre țările avansate în acest proces. De asemenea, România ia parte la inițiativele europene dedicate dezvoltării educației și formării profesionale, cum ar fi Erasmus Mundus, Programul pentru Învățământ de-a lungul vieții, Tempus, „Educație și formare 2010”.

În perioada 2007-2013, sistemul educațional românesc va beneficia de investiții din fonduri structurale, direct sau indirect, prin trei programe de finanțare: Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU), Programul Operațional Creșterea Competitivității Economice (POS CCE) și Programul Operațional Regional (Regio). Printre prioritățile vizate a fi finanțate pot fi menționate: creșterea accesului la educația inițială și continuă, învățarea pe tot parcursul vieții, îmbunătățirea managementului la toate nivelele sistemului de învățământ și o infrastructură de ultimă oră. POS DRU este principalul program de finanțare alocat modernizării sistemului educațional, dar doar primele două axe prioritare sunt destinate educației și formării profesionale inițiale și continue.

POS CCE se adresează cu precădere învățământului superior, prin activitățile de cercetare și de educație pe care le finanțează. Prin Regio unitățile de învățământ pot beneficia, indirect, de fonduri pentru reabilitarea infrastructurii de educație. De această dată, solicitanții sunt comunitățile locale, iar sistemul de învățământ va beneficia de dotări și de infrastructură modernă, ca urmare a cererilor de finanțare depuse și aprobate pentru finanțare de comunitățile locale. Până acum, România s-a implicat activ în inițiativele Uniunii Europene de a aduce sistemele educaționale și de formare mai aproape unele de altele, iar întâlnirea din aprilie de la Leuven constituie un nou punct de referință pentru România, întrucât raportul prezentat de țara noastră la conferința ministerială va marca evoluțiile înregistrate în ultimii doi ani în domeniul educației și formării.

ROMÂNIA ENTROPICĂ

COGITO

Cornel Haranguș

Cu ocazia recentelor alegeri din Statele Unite ale Americii și a istoriei lui Barack Obama în media românească verbalizată a fost pus în circulație – pentru a cătea oră? – enunțul „țara tuturor posibilităților”. Prin acest enunț, de această dată, se încerca o caracterizare a Americii, caracterizare cu sugestii pozitive ce se refereau la un anumit optimism al realizărilor de sine – mai ales în plan economic și politic – a indivizilor. America oferă – se subînțelege – un mediu benefic pentru acest lucru și fundamentul optimismului invocat. Victoria în alegeri a lui Barack Obama, primul președinte de culoare al SUA, este o ilustrare a unei posibilități a cărei trecere în realitate era greu de imaginat. „Țara tuturor posibilităților” înseamnă în acest caz țara în care se realizează posibilități care reprezintă idealul moralei politice, a legalității, a democrației. Iată, spune enunțul recitat mecanic, se pot împlini și

posibilități cărora li se împotrivesc subteranele negre ale moralității politice și democrației, rasismul, etnocentrismul, ideologiile antidemocratice. Valoarea democratică a libertății le-a învins, ceea ce înseamnă că posibilitățile cu deschideri benefice au spațiu în câmpia politică americană. Nu comentez dacă lucrurile stau sau nu stau așa, deși așa avea multe observații și nuanțări de făcut. Aș vrea să reiau, acesta este obiectivul, utilizarea enunțului despre care este vorba în caracterizarea României, mai ales a tranziției românești, de după 1989. După ce capetele care au lovit zidul istoriei s-au dezmeticit, iar conștiințele s-au mai limpezit, a început să fie auzit enunțul că „România este țara tuturor posibilităților”. Se cunoaște prea bine ce s-a înțeles și ce se mai înțelege prin acest enunț. În niciun caz ceea ce se înțelegea prin aplicarea lui la America. În România acest enunț desemna și mai desemnează posibilitățile

de realizare care se abat de la morală, de la morala politică și de la democrație. În România acest enunț desemna și mai desemnează nu libertatea economică și politică bazate pe morală și lege, ci folosirea negativă a libertății, prin încălcarea acestora. Dacă, acum, interpretăm morala și legea ca pe convenții și instituții negentropice, care aduc ordinea în societate și micșorează dezordinea și haosul, atunci posibilitățile realizabile sugerate de enunț sunt de un anumit fel, de o anumită calitate. Este posibil și dezirabil să câștigi mulți bani și să devii bogat, dar este o mare diferență între a te îmbogăți respectând morala și legea sau a te îmbogăți ocolindu-le, ignorându-le, încălcându-le. În ultimul caz, societatea devine tot mai marcată de dezordine și haos, de entropie. Dacă în România posibilitățile realizabile sunt de acest din urmă gen, atunci enunțul în cauză ne spune că aceasta este o țară a

dezordinii, a entropiei, iar posibilitățile de care vorbitorul se entuziasmează aparent ca de o mare descoperire au un fond de amărăciune morală, de regret sau de perplexitate, care ne avizează asupra nevoii de a face o cotitură în conduita noastră. O cotitură care înseamnă trecerea în subterana moralei economice și politice, pentru că „numai așa se poate în România”. Ar părea că suntem ca americanii, și tot de la ei vine și propoziția tot mai des repetată, după intrarea ei în vorbire, care salvează stima de sine a rapitorului: „nu mă întreba de primul milion”. Ceea ce înseamnă că nici la americani lucrurile nu stau atât de luminos cu morala economică și libertatea. Dar, totuși, din când în când se mai înșeninează, ca acum la alegerile prezidențiale care s-au încheiat. Dar dacă am fi americani în spiritul ultimelor alegeri prezidențiale, atunci România nu poate fi declarată nicidecum „țara tuturor posibilităților”.

Atunci când terenul este dominat de haos și entropie, ordinea sau negentropia sunt îngustate sau nimicite chiar. În limbaj de posibilități o asemenea țară, România, este „țara tuturor imposibilităților” cu sensul precis la care ne trimite fondul de amărăciune sau de umor amar al enunțului, că în România nimic nu se poate realiza pe calea dreaptă. Totul trebuie să treacă prin galeriile subterane ale înșelăciunii și ale inautenticului. Enunțul astfel interpretat ne duce la cel puțin două constatări care îl susțin: 1) că România oferă puține posibilități de viață economică și politică sănătoasă; 2) că gradul de încredere al oamenilor unul în celălalt este foarte scăzut. Iar corolarul acestor constatări este o a treia: gradul de agresivitate și infracționalitate în societatea românească este foarte crescut. Pesimismul cioranian se confirmă și azi.

argonauții

Nr. 1 (70) • Supliment cultural • Coordonator: Adrian Dinu Rachieru

PRO ȘI CONTRA

„IDEEA EMINESCU”

Ca „specialist al obsesiilor”, cum se auto-definea (1, p. 13), Cioran, mînat de febrele tinereții și în numele unei „uri iubitoare” pentru o țară fără destin cerea, pe vremea când era „tânăr, orgolios și nebun”, chiar lichidarea trecutului ei. Dar războiul cu strămoșii, profanând „liniștea morților” (1, p. 23) exprima nu doar furia unei negații, blamînd – printr-un exces generalizat – un „infern inepuizabil” (1, p. 15) și retezînd, astfel, se iluziona, izvorul suferinței. A face istorie era cuvîntul de ordine, învinovățind trecutul și născocind un viitor în care nu credea. Oripliat de acel trecut obscur, „îmbătut de furie”, el visa la o Romînie regîndită, convertită, replîmădită, devenind „alt neam”. Și din care, țîșnind nesperat, doar Eminescu era cel care răzbuina „mediocritatea istoriei noastre”.

E o întrebare (aproape de nedeslegat) dacă obsesiva idee a „schimbării la față”, de circulație în epocă, ar fi cu putință prin „febra salturilor” (2, p. 388) ori urmînd ritmul organic, așa cum voia marele poet. De altfel, parantetic, precizăm că, iubind trecutul, Eminescu preconiza o reîntoarcere ontologică, nu factologică (2, p. 455), în sensul unei „recuperări arheice” (2, p. 453), ne asigură și Theodor Codreanu. Interogația stă însă în picioare. Oare, schimbarea (ca mutație etnică și „cuvînt magic”) ar fi posibilă? Sau, dimpotrivă, spiritul unui neam se vedește imuabil, conservîndu-și, în pofida infiltrațiilor, a metisajului din vremurile noastre, plasma etnică?

Să mai adăugăm că însuși Cioran, contemplînd delirul eului de odinioară se dezicea de acele afirmații „incredibile”. Ele îi păreau „obsesiile unui străin”, venind din preistorie, va recunoaște în *Mon pays* (1, p. 29). Totuși, în pofida declarațiilor, se putea rupe Cioran de acel „trecut deocheat” uitîndu-și iubirea „răsturnată”? Evident, naufragiul politic a sugrumat slăbiciunea pentru acei „visători sanghinari” de care s-a simțit, pasager, legat; și de care, firec, s-a dezis după ce dezastrul a fost pecetluit. Dar Cioran, reamintim, este suspectat cu tenacitate că practică un „naționalism disimulat”. Opera lui, afirmă Pierre-Yves Boissau, este „o enormă disimulare”, crește din solul trecutului, se rescrie și se desființează nercumat, fiind o operă-palimpsest (1, p. 48). Cioran devine chiar centrul urii după ce a blamat un popor neînsemnat, incapabil să-și afle „rostul pe lume” și a urât umanitatea. El practică, s-a spus, ura de sine pe „calea ocilă a disperării”, conștientizînd că nimicnicia nu are leac.

Dacă Emil Cioran, biciuind, în anii tineri, orgoliul național (mereu în suferință) și denunțînd slăbiciunile naționalismului romînesc explica „amănarea” Romîniei prin răul interior (anemica forță lăuntrică, neconvergența acțională a Provinciilor), nicidecum prin „pedicile din afară”, Theodor Codreanu, și el îngrijorat pentru soarta neamului (confruntat acum cu deromânizarea), vorbește despre o „mutilare” a destinului prin bolșevizare (2, p. 435). O altă schimbare la față, așadar, visatul „salt” cioranian în plămîdirea Romîniei (în sensul progresului organicist, pe filon eminescian) fiind înlocuit cu o brutală sovietizare, impusă din exterior. Evident, cartea lui Theodor Codreanu poate fi citită și ca o replică la volumul din 1936; dar „criticul total” (cf. M. Cimpoi) împinge analiza pînă în zilele noastre, dincolo de „fața comunistă”, cu știuta exacerbare naționalistă, cercetînd transdisciplinar destinul culturii și civilizației

romînești în „post-naționalism”. Criticînd vehement – pe suport eminescian – invazia „prădătorilor”, regimul cleptocratic, fără a se iluziona că „botezul magic” (prin aderarea la U.E.) schimbă radical, peste noapte, datele problemei. În fond, ca țară a formelor fără fond (cum sună un vechi diagnostic), Romînia probează, paradoxal, că sarabanda formelor (preluate mimetic) se însoțește cu rezistența fondului. „Schimbările la față”, câte au fost, dovedesc, de fapt, neschimbarea noastră.

Cum Eminescu ar fi tocmai „un obstacol” în calea integrării europene (deci în calea schimbării), „partea cea mai bună” (sic) a inteligenței romîne cere să ne lepădăm grabnic de el. Anexat judicios tradiționalismului, el devine purtător de stindard al reacționarismului, în prelungirea unui război cultural care macină de atâtea decenii energiile, contrapuz fiind – după logica maniheistă – europeismului, țînînd în viață o „antiteză monstruoasă”, conform sintagmei lui Theodor Codreanu.

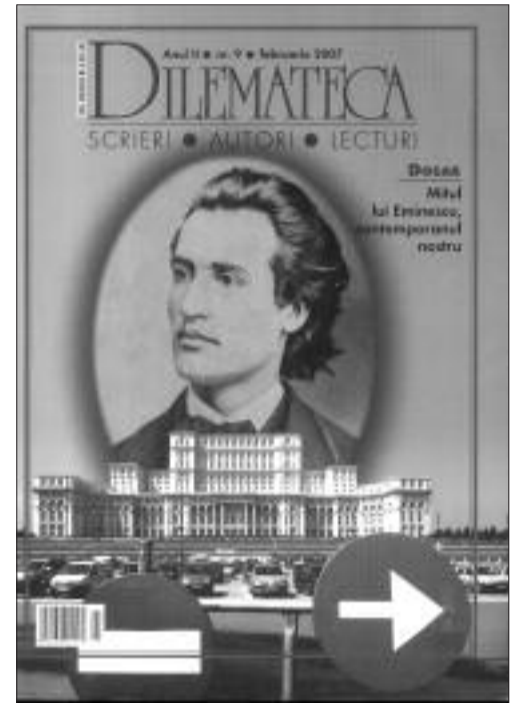
Adevărat, Eminescu glorifică acel trecut dar nu uita să precizeze că viitorul nu e doar o lineară continuare a trecutului. Pe bună dreptate, în recenta sa *Istorie critică* (așteptată cu înfrigurare, elogiată inflaționar dar hultă pe la colțuri), N. Manolescu scrie: „Nu există un singur Eminescu” (3, p. 382). „Marele canonizator” se luptă cu imaginea unui Eminescu anistoric, intangibil, „pururi exemplar” (3, p. 377), rezervîndu-i-se doar un rol simbolic; și sufocat de o „slavă stătătoare” (3, p. 378) deși epoca noastră cere, inevitabil, alte standarde de lectură.

Observînd că febrila sa publicistică politică a fost interpretată „în fel și chip”, confiscată și utilizată propagandistic, beneficiind de actualizări „stupide” (3, p. 400), Nicolae Manolescu cere acum onestitate intelectuală și raportarea ei la ideile epocii (3, p. 407), prin lectură contextuală, apreciînd-o îndeosebi literar. Înfeudată și exploatată ideologic, gazetăria eminesciană probează că avem de-a face cu un independent, făcînd figură de „disident” (3, p. 402) în tabăra junimistă. Fidel viziunii organiciste, semnînd texte doctrinare, Eminescu poate fi „recuperat” – în această ipostază – prin discutarea probă a ideilor puse în pagină, chestionate în rama epocii și prin retorică sa gazetărească, cum demonștra convingător Monica Spiridon (citată respectuos de N. Manolescu). A-i lipi expeditiv eticheta de reacționar considerînd că, astfel, am curmat orice controveră – înseamnă a falsifica datele problemei. „Reacționarismul” eminescian înseamnă, simplu spus, opunere la progres? Apărînd statul natural, cu nostalgia purității etnice, Eminescu denunța alogenia păturii super-puse, parazitînd procesul organic. El dorea nu un stat cosmopolit, nu „meri pădureți” ci conservarea romînității, făcînd din aceasta chiar norma ei de dezvoltare. Și, trezînd astfel, prin „disoluțiunea” la care asista, cauza-tă de acea „mână de greci” înfiptă la „tocmeala țării” mînia pamfletarului. De aici și vehemența tonului și, mai ales, forța de reacțiune pe care o cerea imperativ, vîzînd în țărînice („hamalii omenirei”) singura clasă pozitivă. Am putea spune, precum amicul Morțun, că Eminescu „a scris fără convingere spre a putea trăi”? Dimpotrivă, aparținînd unui spirit netranzațional, articolele sale dovedesc consecvență doctrinară și dezvoltă un liberalism reacționar „în toată întinderea cuvîntului”, cum ne asigură poetul însuși (vezi *Opere*, vol X, Editura Academiei RSR, București, 1989, p. 162).

Cercetînd cauzele, gazetarul de la *Timpul* trece în revistă degradarea Bizanțului, consecințele fanariotismului (distrugînd instituția boieriei prin dezrădăcinare și „corumpere”, anihilîndu-i capacitatea de reacție), concurența dintre comercianții greci și evrei, antisemitismul avînd strict cauze economice, prea evidente în epocă. Și, desigur, ceea ce urmează de aici, iscînd o firească îngrijorare: ferocele relații concurențiale (cămătari, arendași, cărciumari), „loialitate precară” și „acțiuni vătămătoare” la adresa instituțiilor și intereselor statului, fără ca doctrinarul să devină un inamic al „cauzei izraelite” (2, p. 86). Mai mult, mîrturisînd că nu e încercat de ură împotriva rasei izraelite, gazetarul va pleda pentru „interese reciproc armonizabile” (vezi *Opere*, vol. X, Editura Academiei RSR, 1989, p. 286). Acuza de reacționarism primește o primă replică / explicație chiar din partea celui vizat. Eminescu scria în *Timpul* (17 august 1879): „De aceea, dacă tendințele și ideile noastre se pot numi reacționare (subl. n.), epitet cu care ne gratifică adversarii noștri, această reacțiune noi n-o admitem decît în înțelesul pe care i-l dă fiziologia, reacțiunea unui corp capabil de a redeveni sănătos contra influențelor stricicioase a elementelor străine introduse în lăuntru său”. „Reacționarul” Eminescu se luptă, așadar, cu „influențele stricicioase” anunțînd că „de câte ori se vor face încercări de a pași peste limitele libertăților și așezămintelor noastre constituționale, noi ne vom face reacționari, în adevăratul și binefăcătorul înțeles al cuvîntului”.

Să nu uităm apoi morbul discordiei, fricțiunile intraetnice care au stăpînit și stăpînesc neamul, acel „neamic puternic” întretînd „spiritul de divizie”, făcînd din nația romînă, cum scria cu amărăciune D. Bolintineanu, o nație „neîncetat învinsă”. Eminescu, la rîndu-i, constata că poporul nostru a fost „totdeauna dezbinat înăuntru”. Astfel de incomfortabile observațiuni, pornind de la realitatea tristă, descurajantă a „dezghinului național” (după vorba lui Eudoxiu Hurmuzachi) au alimentat o gazetărie pasională, încercînd a îndrepta lucrurile.

Deloc întîmplător, Camil Petrescu, analizînd – în treacăt – varietatea motivică a admirației pentru scrisul eminescian, remarcîndu-i vraja și „puterea demiurgică” va nota că „îndrăgostitul de veacul o mie patru sute” a suportat, în timp, prin „atitudini succesive”, o deplasare a unghiului de contemplație, geniul politic fiind (acum) „la zenit” (4, p. 283). Acum-ul camilpetrescian viza segmentul interbelic, articolul respectiv (Eminescu și esențele) fiind publicat, se știe, în 1939. Azi însă, dincolo de „rudimentele de gîndire politică” pe care le denunța flegmatic Cristian Preda, o lectură nouă (critică) a jurnalismului eminescian, deloc *politically correct*, notează și N. Manolescu (3, p. 378) ne obligă să avem în vedere standardele epocii (sale). Or, Eminescu ilustra un anume curent ideologic, așezat fiind în vecinătatea lui Edmund Burke, sub flamura conservatorismului radical (3, p. 406), confiscat la noi de extrema dreaptă după primul război mondial. Reamintindu-ne că Doina are un „mesaj xenofob clar” (3, p. 386), concluzia manolesciană recuză, totuși, excesele interpretative de ultimă oră: „Problema care se pune astăzi nu e de a-l absolvi pe gazetarul politic de erorile sale de gîndire, nici, cu atît mai puțin, de a le privi prin prisma înțelegerii actuale a lucrurilor. Un Eminescu examinat

politically correct ar fi ultima măciucă la carul cu oale” (3, p. 407).

Adevărat, poetul-gazetar se inflamează când e vorba de uzurparea „numelui etnic al rasei” și își construiește viziunea pe o „temelie rasială” (3, p. 406) voind ca civilizația adevărată să răsără „din rădăcini proprii”; știind apoi că progresul reprezintă legătura (subl. n.) „între prezent și viitor”. Iar naționalismul, ambalat de pulsivitate xenofobe, potrivit unor voci agresive ar purta toată vinovăția. Curios, național-comunismul, ca „invenție post-festum”, observa cu temei Theodor Codreanu (2, p. 196), conduce tocmai la descalificarea naționalismului, implicînd la prigonirea romînilor. Iar demonizarea prin etichetologie, practică cu osîrdie, funcționează impecabil ca mecanism totalitar, demonștra Jean Sévillia (5), instaurînd terorismul intelectual (ipocrit și insidios). Adevărat, în cazul lui Eminescu, din fericire, „logica de excludere” (5, p. 277) nu poate fi aplicată dar culpabilizarea sa recurge, deseori, la transferuri ilicite; fiindcă, după cum ne reamintea J. Sévillia, „orice opozant poate fi atacat nu pentru ce gîndește, ci pentru gîndurile care îi sunt atribuite”. Cercetată în context, și gîndirea eminesciană e îndatorată unor circumstanțe; ele, firec, trebuie cunoscute înainte de a arunca anatema. Centralitatea eminesciană deranjează însă, ideea Eminescu – într-o vreme a fragmentarismului – avînd rol coagulant. Iar cultul său, departe de a fi doar livresc, devenit „un soi de realitate” printr-o „absorbție” națională, scria Camil Petrescu, se reazemă pe „vederea limpede a esențelor” (4, p. 284). Prin Eminescu „poporul romîn devine poet realizat în carte” (4, p. 287).

ADRIAN DINU RACHIERU

NOTE:

1. Cioran, *Țara mea / Mon pays*, în romînește de Gabriel Liiceanu; cu un Cuvînt înainte de Simone Boué, Editura Humanitas, 1996.
2. Theodor Codreanu, *A doua schimbare la față* (o cercetare transdisciplinară a civilizației romîne moderne), Princeps Edit, Iași, 2008.
3. Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii romîne* (5 secole de literatură), Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
4. Camil Petrescu, *Teze și antiteze* (Eseuri alese), BPT, Editura Minerva, București, 1971; ediție îngrijită, prefață și tabel cronologic de Aurel Petrescu.
5. Jean Sévillia, *Terorismul intelectual: din 1945 pînă în prezent*, traducere de Ileana Cantunari, Editura Humanitas, 2007.

POESIS

Silvia Onica

CELULA

ochii se deschid ușor
buzele murmură
cuvinte nedeslușite
privirea cade pe mâini străine
din fiecare deget
au crescut alte mâini
cu răni sângerânde
de-atâta scrijelit...
gratiile celulei
și-au împlântat fierul rece
în trupul istovit
pași nesiguri
răsar în beznă
plânsul înflorește-n speranță
când lumina
prelingându-se prin trup
reînvie
ceea ce a fost ucis

LINIȘTE

ochiul
trupului
absoarbe
tăcerea timpului
naufragiat...
pașii urmăresc
orizontul
ce-ascunde
un cântec prelung...
liniște,
din când în când,
un val mângâie timpul
șoptindu-i blând:
- ți-am dat aripi
învață să zbori din nou!

OGLINDA

dincolo
de sticla fără viață
străina privește
furtuna
dintr-un singur
ochi
atârnat
între două lumi
suflet și lut...
privirea mutilată
de propriile-i neputințe
va cerși
lumina
ținându-se
de-o pleoapă...
vorbind clipei
despre viață,
când
speranța
amputa cuvinte
stranii
fără a le
înțelege...

ZÂMBEȘTE

când lacrima
sângerează,
când durerea
se-ntoarce
pe umerii stinși
când ai uitat
drumul
spre steaua ta,
când gândul moare
fără a-l fi privit,
când pierzi
iubirea
trupurilor
ce nu se vor întâlni,
când simți blestemul
pedeapsă
eternă,
zâmbește fără motiv
nu ești singur...

CRONICA LITERARĂ:

„AUTENTIFICAREA” AUTENTICITĂȚII

Tema pe care Diana Vrabie o aduce în discuție în volumul *Cunoaștere și autenticitate* (Drama cunoașterii și tentația autenticității în literatura românească interbelică), apărut recent la Editurile Augusta / Artpress, Timișoara, 2008, este una ostentativ frecventată în ultimul timp de criticii literari și specialiștii în teoria literaturii, dornici să găsească o formulă științifică adecvată pentru a caracteriza autenticitatea unei scriituri. O formulă similară, spre exemplu, cu cea a lui Einstein ($E=mc^2$), care exprimă cu precizie natura energiei, ar pune capăt o dată pentru totdeauna dezbatelor, însă cu fiecare încercare de definire, realizată dintr-un alt punct de vedere, noțiunea de autenticitate nu devine nici mai limpede, nici mai comprehensibilă. Prin asimilarea continuă a semnificațiilor constitutive, aceasta ajunge să fie mai densă, mai ambiguă și, inevitabil, mai complexă, iradiind spre mii de raporturi incerte și posibile.

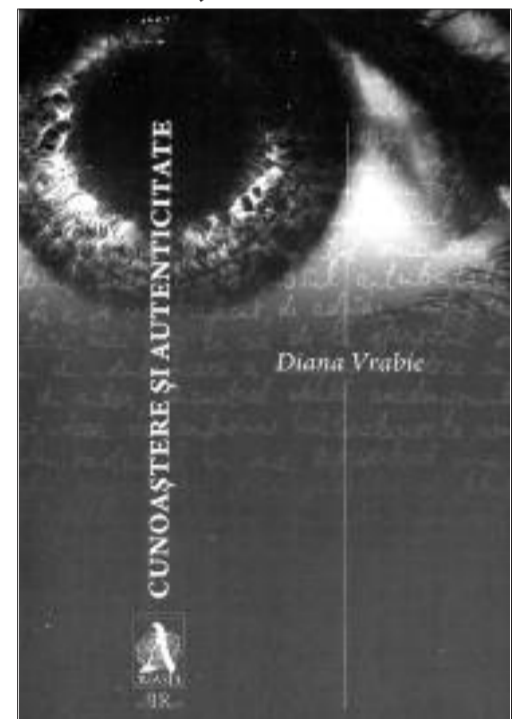
Cu toate acestea, Diana Vrabie se ambiționează a exprima esența conceptului de autenticitate în literatură, operând nu în direcția de distilare și de înlăturare a tot ce acesta împrumută de la alte fenomene artistice, ci prin înmulțirea uluitoare a palierelor și a perspectivelor de interpretare: teoretic, lingvistic, sociologic, psihologic, etic, filosofic, fenomenologic, arheologic, politic etc., dar și prin trierea perspicace a structurilor și a formelor autenticității evaluate în timp. Pericolul alunecării într-o extratemporalitate teoretică imaginată este evitat, cercetătoarea din Bălți aplicându-și considerațiile pe segmentul interbelic al prozei românești.

Prima parte a cărții, intitulată *O posibilă tipologie a autenticității*, este dedicată studiului trăsăturilor tipice și al conglomeratului de definiții pe care le-a căpătat conceptul de-a lungul istoriei. Într-adevăr, întrebarea „Ce este autenticitatea?” nu are sens în afara cercetării carierei literare a conceptului de autenticitate, care în spațiul românesc începe să se profileze la sfârșitul secolului al XIX-lea și, mai ales, la începutul celui de-al XX-lea datorită imperativului tinerei generații de scriitori de a acorda o dimensiune universală culturii românești prin conexiune la tot ce înseamnă vitalitate, energie, adevăr, trăire etc., fapt ce reclama identificarea

„creației artistice cu datul de viață trăit de autor”. Expresia artistică a experienței personale începe să reprezinte totodată itinerarul actului de cunoaștere și al intruziunii în metafizic, animatorii acestei optici inițiind un experiențialism românesc de anvergură, fără precedent în literatura română. Anume corelația cunoaștere – autenticitate determină predilecția lui Mircea Eliade, Camil Petrescu, Mihail Sebastian, Anton Holban, Max Blecher pentru autobiografie, jurnalul intim, memorii, corespondență privată, specii literare de care sunt deopotrivă interesați mai târziu reprezentanții generației '80: Mircea Nedelciu, Mircea Cărtărescu, Gheorghe Crăciun ș.a. Problema e felul cum au ajuns aceștia să accepte autenticitatea ca „fapt de viață” drept criteriu de validare estetică. Și aici a fost cazul să se purceadă la disocierea unor Ambiguități și implicații contradictorii ale termenului de autenticitate folosit în momentele de emiteră a judecăților de valoare, compartiment ce constituie intriga acestei părți de carte, menit să facă lumină pe traseul de la considerarea operei literare în funcție de doza de livrare a verosimilului prin documente, dosare existențiale, felii de viață imaginate până la conștientizarea faptului că autenticitatea este o formă de creație, o convenție – convenția autenticității, pe care o respectă scriitorul când își proiectează în ficțiune datele biografice. Chiar dacă la un anumit moment autenticitatea este înțeleasă drept lipsă a oricărui convenții literare care ar împiedica întoarcerea la puritatea gestului primordial, mai târziu mulți dintre cei care preferau acest radicalism avangardist vor realiza că „refuzul vechilor convenții îi va îndrepta, în mod inevitabil, către altele, de vreme ce orice comunicare uzează în mod absolut de convenții” și că pentru a exista „totuși, arta are nevoie să accepte servitutea convenției” până a se ajunge la concluzii de tipul: „practica autenticității ar corespunde unui eșec artistic: autenticitatea extremă, cufundându-se total în viață, ucide arta, care este transfigurarea, proiecția și semnificarea vieții”. Astfel că scriitorii postmoderniști, fără a se simți devorați de drama cunoașterii, dezinteresați în fond de a parcurge „itinerare în absolut”, au destule mod-

ele în literatura română interbelică și suficient pre-texte scrise în convenția autenticității pe care le pot cita, re-crea, deturna, parodia în sofisticatele lor jocuri și inginerii textuale.

Modelele analizate de Diana Vrabie reprezintă „vârful” sau, dimpotrivă, „rupturile de nivel” în evoluția istorică a noțiunii. Mircea Eliade traversează labirintul ideii de autenticitate ghidat, la începuturi, de filosofia indiană a trăirii depline în experiența „denudării ființei” și a refuzului categoric a tot ce înseamnă „literatură”, pentru ca mai târziu, cu romanul *Huliganii*, să se producă o „radicală schimbare de optică” în favoarea literaturizării faptului trăit, fără a se lăsa, totuși, niciodată în vraja experimentului pur. Pentru Camil Petrescu, autenticitatea este viața concretă, substanțială, a banalului cotidian, realitatea trecută prin filtrele conștiinței și meandrele psihologicului: „nu descriu decât ceea ce văd, ceea ce aud, ceea ce înregistrez simțurile mele, ceea ce gândesc eu”. Poetica autenticității constituie o antipoetică ce dictează abolirea tuturor convențiilor, comunicarea cât mai spontană, confesiunea neliteraturizată, disprețul pentru stilul frumos și scrisul calofil, condiții ce asigură contactul original cu viața. Preferând proza „fără ortografie, fără compoziție, fără stil și chiar fără caligrafie”, redutabilul teoretician scrie, în fapt, două romane perfect elaborate, „opere construite, lucrate meticulos și cu multă grijă”. Concluziile care se impun sunt dezarmante: autenticitatea se dovedește în cele din urmă „o noțiune relativă”, metode și reguli solide pentru „autenticarea autenticității” nu există. În literatură, autenticitatea pură este irealizabilă, căci literatura înseamnă o răsturnare a realității, edificare a artificului. Postmoderniștii optzeciști au găsit soluția în acceptarea condiției de artificiu al autenticității epic; efectul literar, experimentarea textuală a elementului biografic sunt preferate explorărilor hermeneutice în profunzimele eului. Considerând autentic doar realul existențial transformat în text și declarându-și preocupările pentru autenticitatea scriiturii, aceștia demontează noțiunea camilpetresciană și o adaptează la noile practici epice. Numeroase studii semnate de Dumitru Micu, Marin Mincu, Ion Simuț,

Gheorghe Crăciun, Mircea Nedelciu continuă efortul interbelicilor de a demonstra viabilitatea, flexibilitatea contextuală și susceptibilitatea termenului la reevaluări și completări viitoare.

Fără îndoială, impunătorul op al Dianei Vrabie, care, de altfel, consemnează un debut apreciabil privind subiectul autenticității în spațiul basarabean, se înscrie perfect în această tradiție. Mărturie că universitatea de la Bălți a ajuns foarte aproape de formula autenticității ne stau prefața semnată de Adrian Dinu Rachieru și premiile de care s-a bucurat cartea în România, printre care Premiul „Didactica” la Salonul Internațional de Carte, organizat de Biblioteca „Gh.Asachi”, Iași și multe altele pe care, sperăm, cartea le va avea pe viitor. Iată argumente mai mult decât suficiente pentru a suscita interesul cititorului.

„Poezia este ultima cale de speranță oferită omului” (Michel Bénard)

MICHEL BÉNARD ȘI SPAȚIUL VALAHOFON

O întâlnire între culturi, a noastră și cea franceză, a oferit apariția în anul 2007 a volumului *Alphabet du silence / Alfabetul tăcerii* al lui Michel Bénard, scriitor cu o deosebită deschidere față de spațiul românesc, dovada elocventă constituind-o apariția celor trei volume în formula bilingvă, româno-franceză, la Timișoara.

Poet, eseist, critic literar și renumit pictor, Michel Bénard este absolvent de literatură, filosofie și arte din Franța, impunându-se în arealul cultural prin cele 25 de cărți editate și numeroase expoziții naționale și internaționale de pictură. Voce distinctă în literatura franceză de azi, Michel Bénard este sedus deopotrivă de cuvinte, forme, culori și muzică. Încercând să definească importanța poeziei în viața sa, într-un interviu acordat Cristinei Onofre, poetul mărturisea: „Poezia și arta, în general, reprezintă pentru mine un mijloc posibil de recușigare a speranței și de înfrumusețare (pe cât posibil!) a fragilei umanități”.

Consilier cultural al Cenaclului european de arte și literatură, vicepreședinte al Societății poetilor și artiștilor din Franța, membru în comitetul director al Societății poetilor francezi, scriitorul devine în 2002 Laureat al Academiei Franceze pentru poezie. Este cunoscut în Franța în calitate de animator al unei emisiuni de literatură și artă la Radio Phare-Reims și responsabil de expoziții pentru spațiul Bristol, Sceneo, Lesage-Bose etc., fiind redactor la reviste literare prestigioase (*Art et Poésie*, *International*, *l'Agora* și *L'Étrave*) și corespondent la alte numeroase reviste (*L'Attention*, *Les Saisons du poème*, *Rencontres Littéraires*, *Laudes*, *Les amis de Thalie*, *Soleil et Cendre* etc.). Fondator al unor premii literare (Laurent Desvignes, Camille Lecrique, Thibaut de Champagne) este totodată și deținătorul unor importante premii (Premiul internațional Jean Monnet în Italia; Medalia de aur Academie de Lutece; Premiul mondial de poezie mistică Fernando Rielo din Spania; Premiul Jose Maria De Herecia al Academiei Franceze în 2002; Premiul Theophile Gautier al Academiei Franceze în 2002; Premiul Jean Cocteau 2006 etc.).

În liricul spațiu valahofon, Michel Bénard este prezent cu trei substanțiale antologii bilingve: *Fragilité des signes / Fragilitatea semnelor* (Timișoara, Editura Augusta, 2001); *Cemeluri amestecate / Encres mêlées* (Timișoara, Editura Marineasa, 2003) și *Alphabet du silence / Alfabetul tăcerii* (prefață de Adrian Dinu Rachieru; Timișoara, Editurile ArtPress & Augusta, 2007). Pentru originalul volum, *Fragilité des signes / Fragilitatea semnelor* (tradus de Manolita Dragomir-Filimonescu, semnatară și unui pătrunzător studiu critic) poetul s-a învrednicit de Premiul Academiei Franței (Prix de Poésie, 2002). Întrebat într-un interviu despre reperele literare și artistice ce definesc România, poetul oferea o panoramă amplă de nume de o profundă rezonanță, ceea ce denotă buna cunoaștere a acestui spațiu: „Un număr important de artiști români au cunoscut în Franța renumele și succesul. Mă gândesc evident la remarcabilul dramaturg Eugen Ionesco, marele și minunatul filosof Cioran, la poeții Voronca, Benjamin Fondane, Tristan Tzara, la scriitorul Paul Celan, pictorul Victor Brauner, la marele sculptor Brâncuși, la marele șef de orchestră Sergiu Celibidache, la una dintre cele mai mari voci lirice actuale, Angela Gheorghiu...” Michel Bénard întreține de câțiva ani buni un călduros dialog cu publicul din România, fiecare dintre intervențiile publice în librării sau universități având repercusiuni importante. Diferite ziare și reviste, printre care *Orizont*, *Orient Latin*, *Cronica*, *Luceafărul*, *Tibiscus*, *Rostirea Românească*, *Bucovina Literară*, au consacrat articole și inserări de texte ale poetului francez. La rândul său, Michel Bénard colaborează cu diverse reviste din țară. Scriitorul are o relație deosebită cu Centrul Cultural de la Pitești, dar și cu Filiala Timișoara a

Uniunii Scriitorilor din România, care își asumă misiunea de a construi echivalenți de spirit între literatura națională și marile literaturi europene. Atras de spiritualitatea poporului român, poetul încearcă să pătrundă în zonele cele mai profunde, „a dospirii și transparențelor apei sfințite”. Poemul *Credința regăsită* din volumul *Alphabet du silence / Alfabetul tăcerii* este dedicat „sufletului poporului român”: „Pe cicatricele unei țări în renaștere, / Striveam brazde adânci / Ale orașului generator de revoluție / Și semințele sale germinau pe sub drapele irizate” [1, 199]. Imaginile care definesc, în accepția poetului, spiritualitatea românească sunt constituite de reperele poetice „biserici de lemn cu vechi icoane”; „cuvinte țivite cu misterul vocilor de femeie”; „tatăl credinței regăsite”; „umiliția înțeleaptă” etc.

Constituind pentru comunitatea literară românească un adevărat eveniment, volumul *Alphabet du silence / Alfabetul tăcerii* reprezintă un liant necesar între culturi, cum bine preciza însuși autorul în cadrul lansării volumului la Timișoara: „Pentru mine, poezia și arta au o importanță capitală, prin intermediul acestora este o adevărată apropiere reală între oameni și între culturi indiferent de sistemul politic. Este o posibilitate de a medita, de a ne apropia de noi înșine sub forma de meditații și să găsim poate, undeva, ascuns o semnificație sfântă a românilor, nu neapărat prin intermediul sistemului religios. Poetul trebuie să-și întoarcă privirea către lume, pentru ca să se impregneze mai bine de geneza istoriei, să pătrundă mai bine în ritmurile respiratorii ale Universului și prin cântecul pământului să se regăsească în atmosferă. Când lumea actuală dispune de prea mult obscuratisme, de ură, cred că poezia rămâne un frate de speranță. Poezia este o contemplare într-o voce a tăcerii”. Reunind în interiorul său peste o sută de poeme în original, dar și în versiune românească, prin strădania aceleiași traducătoare, Manolita Dragomir-Filimonescu, culegerea descoperă și vocația de plastician a lui Michel Bénard. Poet și pictor în același timp, autorul *Alfabetului tăcerii* nu rezistă tentației de a-și ilustra singur volumele. Criticul literar Adrian Dinu Rachieru, în prefața volumului, vorbește de „dublul angajament” (poetic și pictural) al autorului, care percepe poezia într-o relație indispensabilă de pictură: „Să încrustezi în vorbe / Miraculoase culori, / Să fixezi în țesătura viselor / Prafului pastelat”. Poetul pictează în cuvinte și scrie în culori, metamorfozând viața prin intermediul pensulei, după cum lasă să se înțeleagă în poemul *Metamorfază*: „Dar gestul unei pensule / Metamorfozează viața / Dînd chipului / Reflexiile spiritului...”. Semnificativul poeziei lui Michel Bénard (relevant de *Fragilitatea semnelor* și *Alfabetul tăcerii*) pune în relief rafinamentul substanței lirice susținute de simboluri paradisiac-expresioniste.

Pășind pe „eternul drum al luminii”, poetul devine un febril căutător de „cuvinte talismane patinate de-albastru”, „cuvinte trezind amintirea din copilărie”, „cuvinte festonate cu semne în ofrandă”, fiind preocupat de descifrarea „alfabetului de piatră”. Ca și în volumul *Fragilitatea semnelor* se profilează nestrămutata credință a lui Michel Bénard în *Cuvînt / Logos*: „Cuvintele care ne locuiesc / Trezesc memoria pietrelor / În semne de scriere rupestră, / Orice operă mărturie se face / Purtătoare de amprente de viață”. Reflectînd o luxuriantă imaginație și o elegantă sensibilitate, poemele sale sunt fructe ale căutării mistice. Nevoia ontologică de religios nu epuizează însă misterul. Așa cum bine observă prefațatorul volumului *Alfabetul tăcerii*, „mysterium-ul ca esență a lumii, ca temei al ei îngăduie deschiderea spre transcendent. Fiindcă, s-a spus demult, viața lumii e tocmai manifestarea esenței sale, saturată de taine. Michel Bénard, pe urmele altora, leagă inspirat, cu reușite certe, misterul

ontologic de poezie” [2, 14]. Cartea este zeul tute-lar al acestei lumi a tăcerii „în care se reclădesc amintiri / ale drumurilor mătăsi”: „Cartea prinsă-n piroane pe cruce, / Cartea-templu, / Cartea-pietroi, / Unde omul se-nmunează / Prin cemeala memoriei. / Peisaj-fîntînă, / Pămînt de sub răgălie, / Cremene a scrierii, / În pereți cu var de-albăstrele, / Evidențînd albul din mausolee. / Carte-ofrandă, / Carte-nisip, / Carte-spuma-laptelui, / Unde omul se trezește / În fața gratiilor trase la o parte / Ca la porțile deșertului. / Cartea-ideogramă, / Cartea-simbol, / Cartea sfîntă”. *Dihotomia Ființă / Logos* apare obsesiv pe parcursul întregului volum *Alfabetul tăcerii* (v. *Cuvinte deschise*, *Cartea lapidară*, *Devenire*, *Cearceaful mistic*, *Să crezi în cuvinte*, *Magia cuvintelor* etc.). Pentru Michel Bénard, poezia „trebuie să fie actul revelator care ne restituie sensul sacralului, al resacralizării lumii prin concluzia unei reale promisiuni de liberate”. Devenit spirit liber, poetul culege speranțele clandestine pe care le poartă lumea, privirea sa se erodează pe icoana cerului, atingînd visul inaccesibil. Dincolo de dorința dialogului inefabil, poetul sondează „memoria pietrelor”, năzuind să descopere limbajul intimului, „acela al semnelor clandestine / unde fiecă venă albă / se miră de culorile vocalelor”. Recunoscînd-se „păsărar de cuvinte, hărțuitor de verbe”, „sufflător de litere”, poetul caută în fructele din insule „savorile cămii matriciale”. Ca raza de lumină, ce se prelinge din cer, „bărbatul se descoperă în strigătul femeii”. Poetul din Reims surprinde femeia în ipostazele cele mai neobișnuite: „femeia vulcan adormit”; „femeia-poem”; „femeia iluzie”; „femeia ofrandă”; „femeia revelație” etc. Opiumul iubirii nu exclude dorința camală: „Să prind rădăcini, să fac lăstari / În camea ta de femeie / Unde se-ntrupează rădăcinile mele” (*Talisman*), trimiterile la un pîntec-ofrandă, în așteptarea fecundării fiind dense în acest din urmă volum: „Să modelez materia trupului tău / Să amestec în el un bloc de argilă, / Să mă-nrădăcinez în pămînturi primitoare / Ale pîntecului tău în ofrandă” (*Migrări*); „Să mă ancoroz de pontonul de-opal / De mătăsurile pîntecului tău ca ofrandă...” (*Doamnele albe*); „Trupul tău în ofrandă se identifică / Cu acela al învăluitoarei vestale” (*Ierbarul*). Poetul vorbește uimitor despre Femeie, combinînd culorile întregii palete cromatice, pentru a-i descifra alfabetul sufletului: „Încet între mirajele amintirii / Din albastrul pietrelor vulcanice / Și cenușul ochilor tăi / Pe care iubirea o subliniază cu mov, / Depun sub voalul unui vis / Buzele mele pe pielea ta...” (*Clipa trecătoare*). Creatorul *Fragilității semnelor* vede femeia olfactiv: „Există mereu această amintire / De miros de sare și de-alge marine / Al unui trup ce se desenează / Pe cărarea memoriei” (*Mîngîierii de spumă*) sau „Privesc pînă la îmbătare / Paleta nopților noastre de lavandă, / Visez pînă la parfumurile dezordinii noastre / Pierdute în misterioase adîncuri” (*Nopți de lavandă*), dar o simte și „ca pe o multiplă muzică” (*Roland le Cordier*): „Din trupul său în contur de liră / Emană o stranie muzică...” (*Obstacol*). Percepută olfactiv (fiind „delicată ca mirosurile / unei magnolii mîngîind / boltirea unui cer transfigurat” și „exaltînd parfumuri îmbătătoare”), dar și muzical (avînd trupul „în contur de liră”, purtînd „reminiscentele lăutei orientale”, murmurînd cîntecul ce înflăcărează „ca focul de cîrci de vie”, pe cînd „buza redevine / pictor de vieți și vioară de suflet”) femeia, în viziunea lui Michel Bénard, rămîne un „mister izvodit din dantele negre”, un alfabet care trebuie descifrat: „Să-ți sondez izvoarele cu bagheta de nuc / Și să împărțesc toate consonanțele din / Alfabetul sufletului tău de femeie” (*Doamnele albe*). Strania „frumusețe nimbă de transparentă”, cu „bustul în profil de arcă”, are chipul „frumos ca o floare sălbatică”, cu „reflex de suflet de țigancă”, „ochii latini” cu „nuanțe de brun”, gura ce „șterge

sfișierile” și „pudrează paiete de iubire”, „sîni înfierbîntați” ca și „mătăsurile pîntecului”, „Italia blîndă”, iar inaccesibilul ei trup, „tandru în așteptare” se „drapează în culorile cerului / ca un suflu etern”. Esența femeii îl face pe poet să descopere „cealaltă față argintată a oglinzilor lumii”. Purtătoarea „noilor noastre existențe”, femeia, este ființa „celei de-a doua nașteri / aceea a riturilor de sare / a rădăcinii și a sevei”. Devenită revelație, iubirea provoacă muzica sferelor și trezește „sufletele pereche într-o complicitate care atinge, prin scriere celestă, sub un cer transfigurat, chiar universalitatea” [2, 16.]: „Și vom pleca în secret / Pe arhipelagul acoperit de măceși / Să aprindem focuri de Saint Jean / Sărbătorind în iubire / Trezirea sufletelor noastre pereche”. Conducîndu-ne din taină în taină pînă la misterul ființei, poemele lui Michel Bénard descoperă femeia, care „este trăită la scară cosmică în țămurile sale, în fluviile sale, în insulele și în tăcerile ei interstelare” (*Gabrielle Clerc*). Contemplînd un univers „în care viața se fisurează în tăcere / de gratiile închisorilor uitării”, poetul caută un echilibru, o axă a lumii. În acest scop, „el plasează femeia undeva în centrul acestei lumi și prezența ei umple golul, căci din această relație interumană se separă izvoarele și prinde viață imensul ocean al sentimentelor”, după cum observă traducătoarea volumului *Alfabetul tăcerii*, Manolita Dragomir-Filimonescu [3, 242].

Poetul nu este singur în acest univers abandonat „în voia vînturilor”, îl însoțesc peste tot „pensulele de mătase”, „coloanele scrisului”, „cercurile eternului”, „urmele copilăriei” și „mirosurile aratului”. El împarte cu copierizitate culori, gesturi, parfumuri, sunete. Poemele reunite în acest volum conturează profilul unui poet sensibil, a cărui substanță lirică vine dintr-o imensă dorință de a descifra misterul universului alcătuit din jocuri de culori, emoții și imagini. Poezia sa nu poate fi cantonată între pereții înguști ai unei grile stilistice paradigmatică. Aceasta este o poezie care ne invită să descoperim sublimul cu sufletul, cu simțurile deșteptate. Motivele dominante: nisipul visător, alchimia bronzului, stelele cîntătoare, verdele grîului, nuanțele de albastru sau mov, cometele aurii, umbrele saturniene, giulgiul mistic, prafului pastelat, tăcerea albă creează „o muzică a luminii... precum o muzică a sufletului”, în care „cuvintele și gîndurile se iubesc muzical în lumină sau luminos în muzică” (*Maurice Courant*).

Evocînd Femeia, Iubirea, Copilăria, Natura, Moartea sau Însăși Divinitatea, Michel Bénard creează un teritoriu liric în care forma cuvintelor se împletește cu luxurianța culorilor și muzica sferelor. Poezia sa este a „unui pictor, a unei culori albastre, care-mi pare că se apropie de acel albastru mistic, albastrul lumii de dincolo” (*André Henry*); este o poezie a catharsis-ului, pentru că „sensul frumuseții este întotdeauna prezent” (*Jean Aubert*). Purtînd pecetea unui stil definitoriu, versurile poetului din Reims provoacă sensurile să se lase descoperite. Suple, elegante, candidă și insinuante, cuvintele participă alchimic la crearea unui metalimbaj liric benardian. Surprinde această prospețime și vervă a limbajului care reușește să producă efectul estetic necesar pentru transmiterea emoției, fără a afecta autenticitatea trăirii.

BIBLIOGRAFIE

1. Michel Bénard, *Alphabet du silence / Alfabetul tăcerii*, Timișoara, Editurile ArtPress & Augusta, 2007.
2. Adrian Dinu Rachieru, *Michel Bénard și „dublul angajament”*, în *Alphabet du silence / Alfabetul tăcerii* de Michel Bénard, Timișoara, Editurile ArtPress & Augusta, 2007.
3. Manolita Dragomir-Filimonescu, *Un cuvînt al traducătorului*, în *Alphabet du silence / Alfabetul tăcerii* de Michel Bénard, Timișoara, Editurile ArtPress & Augusta, 2007.

La despărțirea de Vieru

„Sunt iarbă, mai simplu nu pot fi” (Grigore Vieru)

„BIBLIOTECA DE ROUĂ“

Nominalizat, într-o ciudată anchetă a României literare, printre primii zece poeți români „din toate timpurile” (e drept, pe locul ultim, cu un vot acordat de Alex Ștefănescu) sau, dimpotrivă, taxat ca „un poetastru de mâna a șaptea” (cum crede netulburat Mircea Mihăieș), scriind „versuri idioate” (apud Marius Chivu), Grigore Vieru este, neîndoios, un poet-simbol. Dincolo de mode și de-asupra atâtor adversități, el se bucură de o largă audiență. În pofida atâtor cărți publicate, el scrie puțin, fără răsfăț lexical: prin simplitate și imagistică limpidă, poetul lasă chiar senzația facilității, a desuetudinii, cultivând — zic unii — o estetică revoluționară. În realitate, Vieru există ca o legendă vie, însoțit de cohorte de cititori. Ca „apologet al vieții” (M. Cimpoi), poetul, ostentiv în „ocna cuvintelor”, se vrea o „vioară ce vibrează”. Colocvial, plătând și arțăgos, cu o înfățișare isusiacă, el scrie pentru a fi liber (spunea într-un interviu). Universul vierean împacă suferința și bunătatea. Resacralizând lumea, respirând un aer mistic, invocând veșnicia „laptelui matern”, bardul de la Pererita-Hotin (născut la 14 februarie 1935) este fruntașul șaizecismului basarabean, dezvoltând patetic linia oracular-mesianică (în filiația Mateevici-Goga) dar și cantabilitatea existențială, coborând smerit — „alb de duminică” — în timpul sacru ori ieșind în arenă, deseori, cu vigoare pusee pamfletare. Trăită și împărtășită, suportând, sub presiunea circumstanțelor, replieri, poezia sa pornește din copilărie și se bucură azi de o imensă popularitate. Cultul mamei (ca nume „zuruit”), laitmotivul casei, pâinea, graiul și izvorul îi oferă un spațiu protector. Rostind cuvinte „pentru a lua aer”, poetul — ca „duh al vieții” — palpează esențialitatea scoțând „pui de lumină” pe temelia „clasicismului gnomic”. Scrisul îngăduie „căznitului suflet” o apropiere de dumnezeire, exorcizând răutățile lumii. Pricină pentru care lirica sa „dezgolită”, „înciudată”, dezvoltând suferința ca rană este, deopotrivă, rugă și blestem; cu un aer familial, așezată în intimitatea temelor majore și cucerind simplitatea adevărurilor fundamentale, pe teme etice, ea este — nu mai puțin — imprecație și iertare, vibrantă și radioasă, plină de frăgezimi, cu reverberații liliale și o puternică amprentă deceptivă. Poet al candorilor (Ana Bantoș), primenind limbajul liric basarabean, firavul Vieru este și bătaios. Verbul său, direct, tăios a emoționat și mobilizat românii est-pruteni, înrolați, sub stindard eminescian, într-o miraculoasă cruciadă, vestind renașterea națională. Poate nu întâmplător volumul său de debut (1957), adresat celor mici, se chema Alarma. „Un capăt toate au sub cer”, spune ferm poetul, supărat că Prutul „de-o vecie izvorăște”, despărțind frații. Și acest titlu premonitoriu, urmat de alte numeroase cărți de succes i-au asigurat o faimă durabilă, întreținând magia Vieru (Theodor Codreanu). Surprinzător, întâi a fost vorba, totuși, de o consacrare unională și abia apoi a fost recunoscut și acasă; cântând, inevitabil, și „steluța de octombrel” deși contaminarea ideologică a fost superficială (cum demonstrează, temeinic, criticul de la Huși, într-o carte despre „omul duminicii”). Și în care Gr. Vieru e citit ca „un Bacovia de semn întors”, într-un ingenios și pertinent excurs contrastativ. De fapt, despre Vieru s-a scris enorm începând cu volumul din 1968 (Mirajul copilăriei), semnat de M. Cimpoi, urmat de monografiile lui M. Dolgan, Stelian Gruița și Fănuș Băileșteanu. Plus puzderia comentariilor, glorificând vârsta paradisiacă, prospețimea senzorială, cascada bucuriilor simple, respirând blândete, conjugând credința și eticismul. Cu Grigore Vieru coborâm în starea „din-

tâi” a lumii: „Toate îmi par că sunt / Prima oară”. Spațiul vierean ingenuu, răscolit de o bunătate primordială se sprijină pe arhetipul mamei, ca simbol matricial. În mitologia sa, încercând a îmbuna lumea, poetul cheamă în sprijin spusa aforistică. Palpează elementaritatea, caută bucuriile simple, durează, într-un secol grăbit și asaltat de un real degradat o bază paremiologică, pe temelia cărților, invocând texte sapiențiale.

Poetul se împarte, se risipește în poemele sale, lapidare și memorabile, visând la o simplitate mereu proaspătă: „M-am amestecat cu cântul / Ca mormântul cu pământul”. Graiul matern („săpat până la lacrimi”), îndureratul plai natal, cinstirea limbii, venerația pentru înaintași (Legământ-ul fiind un veritabil testament poetic) sunt obsesiile sale călătoare, nuclee tematico-motivice care îi definesc vitalitatea creației, de o cuceritoare sinceritate. Se poate încerca un tratament „pur tematologic” (cum sugera M. Dolgan), descoperind, sub titluri seducătoare, reeditări. Dar, prin acumularea detaliilor, textele lui Vieru aprind „dorul de viață”; de la mormântul strămoșilor urcă o dragoste „fără sfârșit” (v. De la tine) iar moartea pânditoare, curățenia morală prelungesc tonic ecoul mioritic, poetica viereană închipuind o „sfidare calmă a morții” (cf. Fănuș Băileșteanu). În descendență eminesciană, Grigore Vieru aduce primos de recunoștință celei care l-a dăruit limbii „prin ziua / Că dulce datu-mi-s-a” (v. Graiul). Poemele sale circulând fără pașaport, publicistica înfiorată de crezul unionist, cântecele îndrăgite fac din Vieru un simbol (adulț sau hult) și o valoare certificată, nescutită de asalturi denigratorii. Fiindcă cel care a absolvit Institutul Pedagogic „Ion Creangă” a cules, în timp, numeroase distincții: Premiul de Stat al Moldovei (1978), Diploma Internațională Andersen (1988), devenind, în 1990, și membru de onoare al Academiei Române. Ceea ce pare să-i deranjeze teribil pe unii contemporani.

„A fi zilnic frumos și simplu” — iată ce-și dorește Grigore Vieru, un nume aflat pe buzele tuturor. La prima vedere, avem de-a face cu un poet al locurilor comune; dar tocmai acolo — se știe — roiesc marile întrebări, temele fundamentale mustind de sens. Nu atât experiențele estetizante cât trăirile obsesive, întorcându-ne spre arhetipuri definesc acest lirism de adâncime și limpezime, turnat în tipar poporan și îmbătat de misionarism poetic, afișând o aură mitică. Grigore Vieru este (încă) un entuziast. S-au scurs mulți ani de la acel debut studentesc sub grafie slavonă (1957), îmbrățișând literatura pentru copii pe care de fapt n-a părăsit-o

nicicând; suspectat de epigonism, comișând — ziceau gurile rele — poezii „sătești”, „băloase” poetul n-a ostenit și aripile lui mari flutură pe cerul înalt al poeziei, „săpând” versuri, cheltuindu-se fără a-și economisi „flăcăruia”, având grijă de grai.

Desigur, Grigore Vieru nu este un necunoscut în spațiul românesc. Rădăcina de foc urma la noi altor două volume: Steaua de vineri (1978) și Izvorul și clipa (1981). Deși are în spate un șir impresionant de titluri, cu numeroase texte migratoare, poetul — hărățuit de atâtea solicitări — scrie puțin și (cum se confesa) greu. Paginile sale sunt o lungă spovedanie mărturisind o mare dragoste față de lume, o continuă zbatere, poetul rămânând o „ciudată alcătuire” (v. Poetul), o risipă de duiosie și cuvioșenie. Firav, ros de suferințe, el se oferă semenilor celebrând permanențele. E în legătură intimă cu folclorul și poezia înaintașilor; de aici se adapă și acest sol al continuității rămâne „nutrimentul sufletesc”. Amatorii de savantlăcuri, căutând referințe aiurea pică în eroare ignorând „sfintele repere”. Tot satul rămâne oaza de liniște, tot mama, casa, limba, patria vorbesc despre „prea plinul emoțional” al unui autor care, respectându-și condiția de scriitor, vrea să fie „om pentru alții”, scormonind adâncurile ființei. Inspiratul Ioan Alexandru, însoțind cu câteva vorbe volumul mai sus pomenit scria că poetul de la Chișinău este „un pom înflorit”. Citindu-l pe Vieru ne simțim iluminați; fiindcă a vorbi sănătos limba mamei — avertiza poetul — rămâne o datorie patriotică.

Grigore Vieru a fost înghesuit sub eticheta de epigon eminescian. Întâlnirea cu Eminescu a fost târzie (Vieru l-a „cunoscut” abia în facultate). Iar poetul nostru național i-a oferit merinde sufletească. Zeificat, modelul Eminescu rămâne „reperul absolut”, „lacrima de foc a universului”; de aici și Legământ-ul de a zăbovi „deasupra cărții sale”. Dar problema se cuvine discutată și altfel. Dincolo de forța de impact, zestrea eminesciană înseamnă o tainică și neistovită modelare. Vieru însuși a încercat să corecteze orbitele exegezei; critica l-a ascultat „orbește” (se destăinuia, cumva mahnit). În plus, lirica sa nu este străină de unele rupturi; încercând să scrie altfel, lepădându-se de trena eminesciană sau de muzicalitatea luminoasă (în pofida supremației tristeții, a regretelor nostalgice — v. Formular), Vieru își asumă răspicat condiția de voce publică. Poetul este un cântăreț și un tribun; vrea să gândească „auzit”, este „un rău de lacrimi” și un amestec de „sudoare și mit”. Făcând din taina cuvântului un instrument al magiciului, cu rol protector (vezi Taina care mă apără) și glorificând anonimatul (vezi Cel care sunt), el ar îndreptăți o paralelă cu Blaga, cum s-a și încercat (vezi Ana Bantoș, Veronica Postolachi). Dar la Blaga regresivitatea, acel sânge care „se trage în părinți”, starea nocturnă, extazul, tăcerea orfică polarizează lumea; blagiana ieșire din sine, urcușul ființei spre „valuri de lumină” cerșind „un picur de dumnezeire” transfigurează, regăsind divinitatea. La Vieru principiul matern umanizează, dobândește vibrații cosmice, devine chiar „substitut al eternității” (M. Cimpoi). Poetul, un evlavios, contemplă succesiunea anotimpurilor, culege „roua sufletului”, e bolnav de armonie și înțelege că veșnicia e „ca laptele mamei”. Iar mama, cu „fierbinte ei respirație/rotește pe cer stelele, luna” (vezi Când sunt eu lângă mama). Așadar, cosmosul — s-a observat — capătă un nimb matern, mama devine osia lumii.

Nu trebuie subestimată „pedagogia” liricii lui Vieru. Romantic într-un secol dero-mantizat, poetul ne pregătește pentru întâlnirea cu poezia. El caută „umbră

copilăriei” (de aici, poate, predilecția diminutivării), vârsta inocentei, acel „univers fericit” invadat de blândete și blajinătate, alungând anxietățile. Cum poetul, spuneam, este un „duh al vieții”, reveria natală, devoțiunea, delicatețea (tânjind replierea) caută obsesiv chipul mamei. Cine ar putea veni în locul Ei? — se întreabă Vieru. O lume maternă, crescând sub acest simbol tutelar stăpânește universul liric: „Nu poți să smulgi din aer / Al mierlei cântec spus / De vorba mamei gura-mi / S-o depărtezi nu poți. // Nu poți din ape smulge / Un soare oglindit / De mine chipul mamei / Să îl despați nu poți” (Versuri albe). Poetul ascultă tăcerile din „casa mamei”, „plânsetul humei” (e un accent bacovian aici), iubirea ia chipul mamei; „pierzând pe mama — citim în Caut umbra — mi-a rămas patria”. Deci, sfârșind antologic: „Mamă, / Tu ești patria mea!” (v. Mamă, tu ești...). Grigore Vieru este un reflexiv. Nu ne referim acum la ploaia de cugetări și confesiuni ci la temelia sapiențială a poeziei sale, mascându-și truda; poetul, spuneam, vrea să gândească auzit, ascunzând în cutele textului boaba de transpirație. Dar chinul scrisului e recunoscut: „Scriind, / Parcă-aș ara cu o cruce” (Stare); lacrima suferinței este „ca un creier de privighetoare”. Scriind cu lacrimi și sporind lumea (cum ar zice Berdiaev) printr-o „demiurgie” resacralizatoare, Vieru evocă nostalgia stării dintâi, redescoperind candorea și inocența copilăriei, acea „sărăcie fericită” trăită în preama măicuței Dochia de la Pererita; iar aforismele pot fi citite ca seducătoare poeme concentrate, aparținând unui ins înțelept, pătruns până la ultima fibră a ființei de cultura sentimentului (Stanislav Rassalin), invocând neuitarea casei părintești și deplângând „cărarea bătută a gălceviu” pe care, vai, ne înghesuim. Cel „vândut” fraților, devenit — vorba lui Gh. Tomozei — „șpionul lui Eminescu” la București află în zicerea aforistică un prilej de a cugeta la rânduiala lumii, încercând să înlăture nedreptățile ei. Și ura care nu obosește. Invitându-ne, compensator, „prin iarba verde de-acasă / Cu lanțul de rouă la glezne” fără a uita de bătațiile pe care le are de purtat, înfrângându-și, prin verbul polemic fulgerat, blândetea și fragilitatea. Aparent monocordă (judecată lătită de răuvoitori peste toată opera), lirica sa confirmă „frica de cuvânt” care îl încearcă pe Vieru, indiscutabil, un mare poet. Un poet care — spunea inspirat N. Dabija — este chiar un destin.

ADRIAN DINU RACHIERU

*face documenta, frate
Adrian Dinu Rachieru,
cei fi ultimul român
care a rămas în această
Țară
Stat România sau românii
Țară.
Și az urca la cul se
Viu.
București,
Gr. Vieru
Sneleava 23. vi. 2003*

Mărțișorul, 1 Martie

Sărbătoarea mărțișorului este sărbătoarea tradițională românească a primăverii, a prosperității, a bucuriei, a victoriei binelui asupra răului. Cu această ocazie, femeile primesc mici cadouri, obiecte decorative – mărțișoare – legate cu un șnur alb-roșu, ca simboluri aducătoare de noroc și bunăstare (trifoi cu patru foi, potcoavă, coșar, inimă). Roșul este considerat culoarea primăverii, iar albul culoarea iernii. Acest simbol este purtat la vedere o săptămână sau două. Se asociază de obicei florii timpurii de primăvară, cea mai reprezentativă fiind ghiocelul. În această zi se oferă persoanelor de sex feminin apropiate mărțișoare, ca mici semne de mulțumire. Se consideră că mărțișoarele sunt aducătoare de fericire și noroc. Până în veacul al XIX-lea, mărțișorul se dăruia copiilor și tinerilor – fete și băieți deopotrivă – de 1 martie, înainte de răsăritul soarelui. Șnurul de mărțișor, format din două fire de lână răsucite, colorate în alb și roșu sau în alb și negru, reprezintă unitatea contrariilor: vară-iarnă, căldură-frig, lumină-întuneric, fertilitate-sterilitate. Șnurul era legat la mână, prins în piept și purtat,

după zone, până la Macinici, Florii, Paște, Armindenii sau până la înflorirea unor pomi fructiferi. Apoi era agățat, ca semn benefic, pe ramurile înflorite de măceși, viță-de-vie, vișin, cireș, se pune sub cloșcă ori se agăța la icoană. Ziua scoaterii mărțișorului era marcată de o petrece-re numită „băutul mărțișorului”. Cum a apărut acest obicei? Descoperirile arheologice arată că se celebra prima zi a primăverii încă de acum 8000 de ani... Și pe vremea dacilor simbolurile primăverii erau confecționate în timpul iernii și se purtau doar după 1 Martie. Mărțișoarele erau atunci pietricele albe și roșii înșirate pe o ață. Alte surse arătau ca mărțișoarele constau în monede care erau atârinate de fire subțiri de lână, negru cu alb. Tipul de monedă: aur, argint sau bronz indica statutul social. Ele

erau purtate pentru a avea noroc și pentru a avea o vreme bună.

Dacii credeau că aceste amulete aduc fertilitate, frumusețe și previn arsurile din cauza soarelui. Acestea erau purtate până când copacii începeau să înflorească și apoi atârinate de crengile lor. Mărțișorul rămâne peste veacuri „funia anului”, care adună laolaltă săptămânile și lunile în cele două anotimpuri străvechi ale calendarului popular: vara și iarna, simbolizate de șnurul bicolor. Împletirea celor două culori simbolizează geneza și regenerarea vieții.

LEGENDA BABEI DOCHIA

Acum mai mulți ani, o femeie bătrână care se numea Dochia avea o fiică vitregă pe care o ura. Într-o zi de iarnă cumplită Dochia i-a dat o haină foarte murdară cerându-i să o spele la râu până devine albă ca zăpada. Tânăra fată a spălat-o mult timp, dar pe cât o spăla ea mai tare, pe atât devenea haina mai neagră! Atunci a apărut un bărbat care se numea Mărțișor și a întrebat-o de ce plânge. Ea i-a povestit ce i se întâmpla. Atunci Mărțișor i-a spus că pose-

da o putere magică și i-a oferit o floare roșie și albă și a îndemnat-o să mai spele încă o dată veșmântul și apoi să se întoarcă acasă. Când a ajuns fata acasă pânza era albă ca și neaua. Bătrânei Dochia nu i-a venit să își creadă ochilor. Ea nu ar fi crezut că fiica sa vitregă va reuși să îndeplinească sarcina. Deodată a văzut floarea din părul fetei. „De unde o ai?” o întrebă bătrâna, „este încă iarnă”. Bătrâna crezu că primăvara a revenit și plecă cu turma pe munte. Pe drum vremea era frumoasă, așa că a renunțat la cojoacele pe care le purta. La sfârșit a fost însă prinsă de buruiță. Când a ajuns în vârf i s-a arătat Mărțișor: „Vezi cât de rău este să stai în frig și umezeală,” a grăit el, „tu, cea care ți-ai obligat fiica să spele iarna hainele la râu.” Apoi a dispărut. Bătrâna a rămas singură pe munte, a venit gerul și oile au fost transformate în pietre. De atunci, roșul și albul simbolizează lupta între bine și rău, între iarnă și primăvară.

Eleonora Friptu
Valentina Susanu

Solidaritatea între români. N-avem personalitate?

La Galeria „Acces” din clădirea Universității Tibiscus din Timișoara, a avut loc o întâlnire al grupului de discuții Sigma, pe 24 februarie, chiar de Sărbătoarea Dragobetelui, unde s-a discutat una dintre temele cărții al lui Theodor Codreanu „A doua schimbare la față”: solidaritatea între români. Moderatorul dezbaterii a fost prof.univ. Cornel Haranguș, iar participanții au fost profesori universitari, preoți, scriitori, dar și studenți ai universității. Totul a plecat de la finalul discuției de la întâlnirea precedentă: tema românismului. „Ce ne unește pe noi?, Ce creează solidaritate între români și formarea națiunii noastre” întreabă prof.univ. Cornel Haranguș și deschide schimbul de idei în sală. De îndată au apărut opinii pro și contra, câteodată discuția ajungând în alte direcții decât cele ale temei alese, dar până la urmă readusă la ideea fundamentală. „Cioran spunea că această cauză ar fi internă, Theodor Codreanu spunea că ar fi externă. Împotriva tuturor regimurilor, guvernelor,

epocilor în care a trecut România asistăm de fapt la o neschimbare de fond, fiindcă fețele au mai suportat cosmetizări, dar esența a rămas nealterată.” a spus prof.univ. Adrian Rachieru. Dacă scriitorul Cioniu Gheorghe crede că anumite idei din carte sunt nejustificate și există informații false, vicarul greco-catolic, Ovidiu Nicolae Teodorescu spune că autorul „dezvoltă foarte frumos palierul generației dintre războaie. Are intervenții extrem de bune. Dacă găsim câteva lucruri neadevurate, nu trebuie să creăm impresia că nu este o elaborare serioasă.” Larisa Luchian, studentă la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Limbi Moderne a Universității „Tibiscus”, este de părere că „religia nu este soluția României și tot din cauza religiei se întâmplă acest lucru, fiindcă nu știți să vă apropiați de tineri, pentru că ei sunt viitorul țării. Și prin lucruri stricte nu puteți să ne atrageți. Am evoluat atât de mult, încât nu mai putem crede orice. Noi românii, n-am știut să ne impunem, n-avem personalitate.”

De la stânga la dreapta: Cornel Haranguș, Rodica Pop, Gabriel Văduva, Adrian Dinu Rachieru și Dan Grecu

Până la urmă, fiecare individ are o proprie opinie, din experiențele prin care a trecut, după ce a cunoscut diferiți români din

medii variate. Aceste opinii pot coincide, unele poate influențate de alții fără a ne da seama. Totuși, toată lumea a fost de

acord, că o problemă există, iar soluționarea nu ar fi ușoară.

Monica Burcsa

Tarhuna Bijoux: artă contemporană

În perioada 11 ianuarie -14 februarie a avut loc o expoziție de bijuterie contemporană a artistei Mihaela Tarhuna, la librăria Cărturești din Iulius Mall Timișoara. Bijuteriile, care atârnau pe sfori în jos ca pânze de păianjen, au putut fi admirate de cei interesați. Mihaela Tarhuna face bijuterii din 1993, în principal din pietre înfășurate în cupru, de la coliere, inele până la brățări. Prima expoziție a avut-o în 1996 la Muzeul Banatului, Secția de etnografie, iar în 2006 a urmat altă expoziție, care se poate rezuma la o ploaie de inele (circa 100) deasupra unui cub din sticlă în care erau etalate bijuteriile propriu zise. Cel care promovează imaginea artistei este Dan Pierșinaru; tot el a vândut bijuteriile Tarhuna la Nantes, la *Le Lieu Unique*, un spațiu de artă contemporană la Paris, în *Boutique Clarisse Hieraux* din Rue Lapin și la Marsilia în *Marsiho*, o galerie a unor designeri ceramiști. Mihaela Tarhuna își dorește să impună o atitudine prin bijuteriile pe care le crează și care sunt prețioase tocmai prin „originalitatea lor profundă, prin rafinamentul care se adresează atât intimității purtătorului, cât și a spațiului public în care se impune prezența, celor care și îl asumă.”

Eleonora Friptu

Dublă expoziție: Valentine Days & Nunta visată

Îndrăgostiții au găsit cadourile perfecte pentru ziua lor, de la haine, cosmetice, parfumuri și până la bijuterii, la Casa Tinere-tului, la expoziția Valentine's Days 2009, ediția a II-a, organizată de Expo Timișoara Internațional, în perioada 11-15 februarie. Peste 70 de firme din 20 orașe, dar și companii din India, Ungaria și Italia au venit cu oferte pentru îndrăgostiți.

Și, după ce și-au dăruit cadourile, îndrăgostiții au fost invitați să urce la etajul Casei Tineretului pentru... pregătirile de nuntă. Salonul „Nunta Visată”, aflat la prima ediție la Timișoara, a cuprins tot ceea ce era necesar pentru o nuntă ca în basme – de la vestimentația creată de designerul Aurei Dumitru, respectiv rochii de seară și rochii de mireasă, la costume pentru miri, oferte de închiriere a salonului pentru nuntă și oferte de sonorizare și aranjamente pentru nunți.

Sâmbătă, de Ziua Îndrăgostiților, programul manifestării a cuprins și momente speciale: căsătorii de o zi, dansuri moderne, un concurs de declarații trăsnete de dragoste, o prezentare de lenjerie intimă și o lansare de parfum.

În finalul zilei a avut loc concursul de frumusețe Miss & Mister Valentina & Valentin.

R. Moraru

American Corner: secție culturală în cadrul Bibliotecii Județene Timiș

De mai bine de trei ani în cadrul Bibliotecii Județene Timiș funcționează o secție de documentare în cultura americană, care deține un anumit număr de cărți donate din partea ambasadei S.U.A. Secția se numește American Corner.

– Domnule Sebastian Ciocan sunteți unul dintre coordonatorii American Corner Timișoara. Ce înseamnă această secție pentru orașul nostru?

– American Corner este rezultatul unui parteneriat între Biblioteca Județeană Timiș și Ambasada Statelor Unite ale Americii din București. American Corner activează ca o secție în cadrul Bibliotecii Județene Timiș și își propune să promoveze cooperarea și buna înțelegere între România și SUA furnizând

informații serioase despre SUA pe diferite subiecte.

– Ce oferă American Corner publicului interesat din Timișoara?

– Secția noastră activează ca sală de lectură. Resursele American Corner sunt formate de cărți din domenii precum istorie, geografie, artă, diversitate culturală, educație, cărți de referință și altele precum și materiale audio-video care vin în ajutorul doritorilor de a învăța limba engleză, dvd-uri referitoare la istoria culturală și socială a S.U.A. de la începuturi până în prezent.

– Ce ne puteți spune despre modalitățile de acces ale timișorenilor în secția pe care o coordonați și despre programul de funcționare a acestora?

– Programul American Corner este de luni până vineri de la ora 9-19. Împrumutăm la domiciliu cititorilor cărți de literatură, cât și cele de pedagogie. Avem disponibile trei stații de calculatoare

conectate la internet pentru cei interesați. Materialele care constituie resursele American Corner sunt gratuite, de asemenea și accesul la internet.

– Ce manifestări referitoare la cultura și tradițiile americane ați oferit timișorenilor de-a lungul celor trei ani de activitate?

– Din varietatea activităților desfășurate la American Corner putem aminti sesiuni de instruire pentru studenții și elevii care doresc să aplice la o bursă de studii în S.U.A. oferite de Fundația Fulbrigt. De asemenea, manifestări destinate copiilor preșcolari specifice programului educațional din SUA, cercuri literare, prezentări de filme, seminarii pe diferite subiecte de interes pentru marele public. Nu am pierdut din vedere nici celebrarea unor sărbători dragi americanilor cum ar fi: Ziua Îndrăgostiților, Ziua Veteranilor, Ziua Americii, 4 iulie, Halloween, Ziua Recunoștinței.

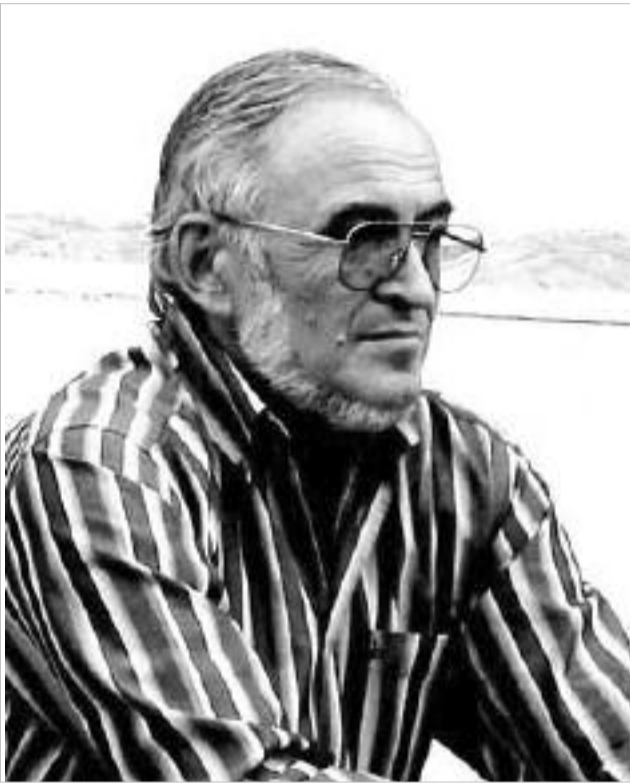
– Cum reușiți să vă faceți cunoscuți printre timișorenii? – American Corner are o strânsă legătură cu presa locală scrisă, radio și televiziunea, informând periodic prin comunicate și anunțuri despre acțiunile oferite

publicului. American Corner dorește să fie cât mai prezent în viața cotidiană a orașului prin activitățile sale culturale și civice pe care le organizează.

Valentina Susanu

„Civilizația surclasează cultura“

Lucrarea „McLumea și Cultura Publicitară”, apărută recent la editura Artpress din Timișoara și semnată de Adrian Dinu Rachieru, grupează zece eseuri de psihosociologia publicității, care explorează teme fierbinți, fără complezență, dar și fără încrâncenare. De la brandul de țară al României și „confectionarea” mediatică a personajului Gigi Becali, teme autohtone, până la manipularea publicitară, plasarea acestora în post-modernism și în contextul globalizării, autorul discută semnificațiile unor prefaceri exponențiale ale lumii așa cum o putem înțelege astăzi.

Autorul denunță nivelarea indusă de publicitate, acuză consumerismul ca mod de viață alienant, „identitate fragilă și instabilă, multiplă”, nomadismul planetar. Eseiul pledează pentru edificarea unei conștiințe globale, însoțind și modelând ascensiunea culturii globale, având ca vehicul tehnologiile audio-vizuale. „Satul global” este o imagine falsă: mai degrabă există, crede autorul, într-o „asimetrică lume arhipelag, oferind violente segregări sociale”.

Scriitorul abordează polemic globalizarea înțeleasă ca occidentalizare sau americanizare, generatoare de angose identitare, care a impus succesul modelului „mcdonaldizării”.

Publicitatea ca producătoare de necesități-surogat stimulează goana achizitivă și „transconsumerismul” ca mod de viață centrat pe evaziune și pe spectacul. Dacă publicitatea este ideologia epocii actuale, divertismentul este chiar „supra-ideologia vremurilor noastre”, ducând la infatilizarea publicurilor și la nivelarea stilurilor de viață și sufocând diversitatea.

Avem de-a face cu o lume în care „civilizația surclasează cultura”, iar interacțiunile globale tensionează, inevitabil, raportul dintre omogenizarea și eterogenizarea culturală. Recugând la internet, oamenii se desocializează: comunică, dar nu se întâlnesc. Ciberdemocrația presupune ca „omul mediatic”, sedus de civilizația confortului, să facă efortul maturizării.

Se detașează tematic, fără a lăsa impresia unei plombe artificiale, eseul „Problema Eminescu” – un război imagologic”, centrat pe avatarele receptării poetului/gazetarului. Mitificarea lui Eminescu nu înseamnă și mistificarea lui: în fond, societatea românească actuală este tot prizoniera formelor fără fond. Speculațiile reduționiste care vizează opera eminesciană (îndeosebi publicistica politică) pot fi corectate prin contextualizarea ei, ținând cont de mediul cultural și socio-politic al vremii.

Bibliografia la zi, trimiterile frecvent din text, cunoscutul stil alert al domniei sale asigură o lectură incitantă și, totodată, instructivă.

R. Moraru

ADRIAN DINU RACHIERU

McLumea și Cultura Publicitară

Principalele tendințe media 2009

Companiile din media au traversat diverse cicluri economice în istoria recentă, dar magnitudinea impactului anticipat în acest an ar putea obliga industria să se reinventeze. Noi modele de business în segmentul print, creșterea considerabilă a publicității pe mobil, revenirea televiziunii și amenințări mai mari la adresa securității online sunt doar câteva dintre tendințele enumerate în Previuniile TMT pe 2009 ale Deloitte.

Aflat la a noua ediție, raportul concluzionează că, în pofida incertitudinilor economice globale, sectoarele TMT (telecomunicații, media și tehnologie) rămân fundamentale pentru o societate în care cantitatea enormă de informație necesită zilnic metode mai rapide și mai inovative de comunicare. „Pentru majoritatea jucătorilor de media, acest an se va dovedi o adevărată provocare pentru a supraviețui”, consideră Alina Dumitrescu, Associate Director în cadrul echipei Financial Advisory a Deloitte România.

Raportul global estimează că una din zece publicații își va reduce periodicitatea la mai mult de jumătate, va înceta apariția în format print sau se va închide complet. În mod similar, eroziunea remarcată în ultimii ani pe piața print românească se va accelera în 2009. Mai puțini cititori, dez-

voltarea semnificativă a publicității online și costuri mai mari de producție vor conduce la consolidare.

„În acest an, existența versiunii print a unei publicații va fi dovada clară a importanței și solidității brandului respectiv pe piața locală”, subliniază Dumitrescu. „În plus, industria media se va apropia și mai mult de telecomunicații, pe măsură ce tot mai multe publicații își vor dezvolta o platformă online sau mobilă”.

Nivelul în scădere al bugetelor de publicitate va conduce și la consolidarea pieței de profil, mai ales în cazul agențiilor de dimensiuni reduse care coordonează conturi mici.

De altfel, publicitatea este un alt domeniu care migrează treptat de la canalele tradiționale precum televiziunea la mediul mult mai dinamic și mai puțin costisitor al online-ului.

„Publicitatea online are potențial important de creștere în acest an, în contextul celor două campanii politice care vor avea loc”, consideră Adrian Stanciu, Senior Associate în echipa Financial Advisory a Deloitte România.

„Comunitatea online a atras deja interesul politicianilor locali, după cum s-a văzut în campania parlamentară, inițiativele lor fiind de asemenea inspirate de succesul masiv înregistrat în alte țări.

Top 10 previziuni generale pentru media în 2009

- Segmentul print al industriei media are în față noi provocări, ceea ce poate conduce la apariția unor noi modele de business precum utilizarea în comun a infrastructurii de suport și livrarea exclusiv online a produselor;

- Televiziunea va asista la o creștere a numărului de ore de vizionare, ceea ce ar putea determina marii jucători în domeniu să investească în conținut, contracte și infrastructură;

- Cinematograful a avut o evoluție bună în declinul economic din anii '30, dar în acest an va avea nevoie de acel factor decisiv care să convingă audiențele; un răspuns în acest sens ar putea fi filmul 3G;

- Site-urile care găzduiesc conținut generat de utilizator și-ar putea revizui oferta, optând pentru conținut realizat mai profesionist, care poate genera și venituri;

- Divertismentul live s-ar putea dovedi prea scump pentru public, în 2009, dar interesul se va menține la cote înalte, motiv pentru care experiențele mai ieftine vor deveni opțiuni la fel de binevenite;

- Radioul pe Internet ar putea reinventa acest mediu pe deplin, experții anticipând o creștere importantă a audienței și veniturilor;

- Cota de piață a publicității pe mobil s-ar putea dubla în acest an, atrăgând campanii masive de publicitate;

- Rețelele sociale, care vor fi nevoite să își analizeze cu atenție veniturile, se vor axa mai puțin pe creștere și mai mult pe exploatarea bazei actuale de abonați;

- Segmentul televiziunii pe suport mobil ar putea fi pus pe un plan secund, ca urmare a performanței nesatisfăcătoare din 2008; companiile media vor reveni la platformele tradiționale, generatoare de venituri;

- Brandurile și proprietarii de site-uri trebuie să acorde atenție sporită unei amenințări din ce în ce mai prezente – malvertising-ul, care folosește anunțuri publicitare online, postate de obicei în publicații importante, cu scopul de a distribui aplicații software periculoase.

Previuniile TMT pe 2009 au fost realizate în urma discuțiilor cu clienții firmelor membre Deloitte, a contribuțiilor celor aproape 6.000 de parteneri și manageri specializați în TMT din cadrul firmelor membre Deloitte, la care s-au adăugat opiniile analiștilor din industrie și interviuri cu executivi de top din întreaga lume.

A. Severin

Rock-ul timișorean renaște

LOCATARIII este numele unui nou super-grup rock timișorean, constituit din foști componenți ai unor prestigioase trupe timișorene (PROGRESIV TM, PRO MUSICA, CARGO...), precum și din muzicieni mai noi.

După cinci ani de căutări și finisări, LOCATARIII au reușit să scoată pe piață primul lor album, intitulat „Nu te supăra, frate”. Acesta conține 11 piese de rock clasic, în tradiția consacrată de trupele timișorene în anii '80 - muzica și versurile fiind semnate

de Tavi Iepan. Liderul grupului numește muzica LOCATARILOR „rock clinic”, mai ales datorită ironiei sentențioase ce răzbate din majoritatea versurilor, ce se coagulează într-un amar discurs critic la adresa gregarei societăți românești de astăzi.

Componenta grupului rock LOCATARIII este: Tavi Iepan - lider, ghitară, voce; Mario Florescu - solist vocal, percuție; Victor Miclăuș - bass; Mircea Bunea - ghitară solo; Lică Dolga - tobe, percuție; Radu Rotaru - clape. La

realizarea discului au mai participat: Horea Crișovan - ghitară, Mircea Nedelcu - clape și ghitară și Doru Iosif - fluier.

Discul a fost înregistrat, cu un studio mobil, la Timișoara, Arad, Brebu Nou, Hamburg și Paris, fiind mixat și masterizat, la Paris, de Adi Popescu, ex-CARGO, absolvent al School of Audio Engineering, o prestigioasă școală din domeniul *sound-design*-ului.

Grafica CD-ului aparține cunoscutului basist Christian Podratzky.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.locatarii.ro, unde puteți viziona și video-clipurile „La stână” și „Cimitirul”.

Turneul de promovare, ce a debutat sâmbătă, 14 februarie, la Clubul The Note din Timișoara, include concerte la Arad, București, Pitești și Brașov. Din păcate, deși locația concertului din Timișoara este în imediata vecinătate a Complexului Studentesc, publicul tânăr (nici 40 de bilete vândute...) n-a reușit să egaleze numărul jurnaliștilor

și prietenilor celor șase LOCATARI. Din păcate, o foarte profesionistă lecție de rock adevărat (fără *play back*, fără dansatoare despuiate, fără *topless DJ* și toate celelalte falsuri cu care ne-au obișnuit cluburile de fițe...) nu și-a împlinit menirea...

Rodica M. MORARIU

Patrimoniul cultural-turistic al Banatului

● prezentat la Timișoara

Infocentru Turistic Timișoara, a prezentat în data de 12 ianuarie 2009, vernisajul expoziției de fotografie, „Patrimoniul cultural - turistic al Banatului”.

Expoziția face parte din proiectul implementat de Institutul Intercultural Timișoara, *Dezvoltarea turismului cultural în Banat - o provocare transfrontalieră*, proiect finanțat de Uniunea Europeană prin programul Romania - Serbia, început în 2005, cu finalizare în acest an. Coordonatorul proiectului, Eugen Gherga, a spus că alegerea obiectivelor cu potențial turistic ridicat, s-a făcut ținând cont de „notorietatea, unicitatea, conservarea și accesibilitatea obiectivelor turistice”, iar „cea mai mare parte din fotografiile, se vor găsi în ghidurile turistice ce vor apărea în februarie”, a mai adăugat acesta.

Acest proiect a avut ca scop dezvoltarea turismului în vestul țării, fotografiile având obiective turistice din județele Timiș și Caraș-Severin.

Problemele apar însă la prezentarea fotografiilor, acestea având o dimensiune meschină, de A5, o prezentare precară a passpartourilor, acestea fiind ondulate, iar tehnica din fotografii lasă mult de dorit.

Andreea Sănduloiu

Uzzi - bătut crunt la Timișoara

Uzzi de la BUG Mafia a ajuns la Spitalul Municipal cu capul spart, cu un deget rupt și cu mai multe vânătăi, după o încăierare petrecută într-un club din Timișoara. BUG Mafia a avut concert la Sesto Senso în noaptea de joi, 29 ianuarie, de la ora 2.00. Trei ore mai târziu, Uzzi s-a dus să continue petrecerea într-un alt club din oraș, împreună cu Dani Cozma, fiul lui Miron Cozma.

Acolo au început să se certe cu alți doi meseni. A urmat o încăierare în patru, iar angajații clubului au chemat Poliția. Până la venirea agenților de la Secția 1, combatanții au dispărut, cu excepția lui Uzzi. Văzându-l plin de sânge pe cântăreț, polițiștii au chemat salvarea. Uzzi, 30 de ani, pe numele său Demeter Alin, a ajuns la spital cu „un traumatism cranio-cerebral deschis, fractură de falangă deget 5 stânga, contuzii toraco-abdominale, toate fiind rezultatul unei agresiuni”, a spus directorul Spitalului Municipal, Octavian Crețu. Polițiștii spun că Uzzi nu a depus plângere împotriva atacatorilor.

P. Gal

CANTONAMENT LA MUNTE. DAR ÎN AUSTRIA...

Cu ocazia înființării Secției de Schi-Snowboard a Clubului Sportiv Tibiscus, membrii acesteia au hotărât să facă primul antrenament din iarna 2008/2009 în magnifica zonă a Munților Alpi numită Silvretta Arena, parte în Austria și parte în Elveția.

Deși locația se află la peste 1.000 km de Timișoara, cele 12 ore ale drumului merită tot efortul.

Pe de o parte drumul: bun atât în România (drumul până la vama Cenad îndeplinește toate pretențiile), în Ungaria (exceptând poate porțiunea vamă-Szeged, unde autostrada își simte lipsa, chiar dacă autoritățile maghiare au încercat să o aducă până în vamă) dar mai ales autostrăzile din Austria și Germania. Pe altă parte muntele. Cu cele 39 de instalații de transport pe cablu (5 telegondole, 23 telescaune, 11 teleschiuri) și cele circa 215 km de pârtii (38 km pârtii ușoare, 132 km pârtii medii, 45 km pârtii dificile) și 20 km de pârtii de schi fond,

Silvretta Arena leagă stațiunea Ischgl din Austria cu stațiunea Samnaun din Elveția. Majoritatea zonelor schiabile (90%) se întinde de la 2.000 m la 2.872 m și este orientată către nord ceea ce garantează existența zăpezii și condiții optime pentru sporturile de iarnă din noiembrie și până la începutul lui mai (386 ha schiabile în Ischgl, 120 ha schiabile în Samnaun) pe zăpadă naturală sau artificială (268 ha acoperite cu 712 tunuri de zăpadă artificială).

Orice zi pe munte a avut același tipic: program obișnuit de dimineață – trezit după 7, micul dejun, îmbrăcat cu cele necesare plecatului pe munte, la 9 în stația de autobuz, înainte de 10 urcăm pe munte cu telegondola până la 2300 m, de unde începem programul de antrenament. Grupul nostru a fost împărțit în două tabere: schiorii (Vlad Nemoianu, Artimon Poștovei, Alina și Olimpiu Suci) și snowboarderii (Cristian Anghel, Carla și Marius Karnyanszky, Cătălin Țuican, Lavinia Veres).

Antrenamentele au presupus urcări repetate cu telescaunul și coborâri, de viteză sau cu trick-uri, pe pârtiile ce ajungeau și la 5 km lungime. La ora 16 pe munte se făcea ultima urcare așa că și ziua noastră sportivă se încheia cu o coborâre de pe munte, fie cu telecabina fie pe pârtiile abrupte de sub telegondolă. Seara se încheia cu o masă care ținea loc și de dejun și de cină, apoi o oră de briefing și de vizionare filme cu schi/snowboard ne aducea pla-nul pe a doua zi și ne îmbia la odihna binemeritată. Cele mai mari succese ale noastre au fost trecerea de la învățare spre consolidare pentru începători, schiatul pe zăpadă pe care n-a mai atins-o nimeni pentru avansați, experimentarea traseelor foarte dificile și cucerirea tuturor vârfurilor posibile pentru experți.

Pentru amatorii de extrem am avut la dispoziție Snow Park-ul cu kickere, contrapante, trambuline, numai bune pentru a-ți arăta măiestria sau pur și simplu pofta de distracție.

Jumătate din cele șase zile ale cantonamentului le-am petrecut în Austria, iar celelalte trei zile pe pârtiile elvețiene. Nici o diferență: la fel de bine întreținute, la fel de pline de zăpadă, fără ca cineva să te întrebe dacă te afli de-o parte sau alta a graniței.

Deși nu a nins în nici o zi iar vremea a fost numai bună pentru munte, am avut zilnic parte de soare dar și de temperaturi de 16 grade, care asigurau un strat continuu și constant de zăpadă. Acolo am înțeles de ce tot mai mulți români (și nu numai) preferă să meargă la munte în Austria: peisajul superb (drept e că așa ceva avem și noi), bogăția de stațiuni, pârtiile pentru toate nivelurile și toate stilurile, multitudinea de telecabine sau telescaune la care nu stăteai mai mult de cinci minute în zilele de weekend, ofertele de cazare și masă foarte variate, cu oameni foarte primitivi chiar și cu cei care nu știau limba germană. Toate acestea te fac să-ți pară rău atunci când vacanța se termină și să începi deja să-ți faci planurile pentru anul ce va să vină.

Marius Karnyanszky - președinte
Clubul Sportiv Tibiscus

Casa Studenților riscă să nu mai existe!

Casa de Cultură a Studenților din Timișoara mai poate rămâne în actualul sediu până în 30 iunie, spune directorul CCS, Sorin Popescu. Mai rău, acum nu are nici un buget clar, pe care să se poată baza.

Eforturile de salvare nu au lipsit. Ultima acțiune s-a desfășurat în perioada 15-19 octombrie, cu mesajul: „Salvați Casa Studenților”. Obiectivul general al proiectului a fost „salvarea” culturii studențești și tinere din Timișoara, prin promovarea de evenimente culturale de calitate. Pe parcursul celor cinci zile au avut loc acțiuni de informare și recrutare, workshop-uri și spectacole. Tot în luna octombrie, atelierul de teatru independent tangaProject din Bucu-rești a inițiat o serie de acțiuni teatrale-comunitare cu genericul „Evacuarea Casei Studenților”, prin care a încercat găsirea unei soluții.

Organizatorii evenimentului din 11-13 aprilie, care a avut loc pe scena Casei de Cultură a Studenților din Timișoara, au rezumat într-o singură frază: „un festival, 3 zile, 8 trupe, o casă... o singură dorință... salvați Casa Studenților!”. Cu *Open Mic Tm*, aceștia și-au propus să reinvie spiritul concertelor rock. Scopul a fost tragerea unui semnal de alarmă în privința evacuării CCS din sediul actual, retrocedat. În 11 aprilie, au concertat pe scena CCS trupele *Blazzaj*, *Melting Carousel*, și *Trio de Jazz*; în 12 aprilie au cântat pentru un nou sediu al CS *Implant pentru Refuz și Era Ticăloșilor*; în ultima zi, programul a fost completat de *Survolaș*, *Sonatic* și *Școala de Corecție*.

În conformitate cu prevederile Deciziei Comisiei Speciale de Retrocedare nr.654/2005, imobilul în care și-a desfășurat activitatea CCS a fost retrocedat Episcopiei Romano-Catolice din Timișoara, iar la data de 23 decembrie 2008, locul ar fi trebuit să fie deja cedat. Pe parcursul celor trei ani s-a plătit o chirie, pe baza unui contract care a expirat în 23 decembrie 2008.

„Din păcate, noi suntem puțin în culpă, pentru că nici în momentul de față nu am reușit să plătim o chirie restantă de circa 1 miliard de lei (vechi, n.r.)”, spune directorul CCS, Sorin Popescu. Între timp, CCS a reușit semnarea unui act adițional care stabilește prelungirea până la 30 iunie a contractului de închiriere, cu condiția fermă ca, la data de 30 iunie, să elibereze clădirea.

„Deocamdată noi suntem aici toleranți, pentru că nu ne-am plătit chiria la timp, nu am avut bani și avem o datorie destul de mare”, spune Larisa Buta, asistent manager la CCS.

„Noi putem să ne plătim chiria din fondurile pe care le avem, deci, nimeni nu e obligat să ne plătească nouă chiria, noi ne-o din banii pe care-i avem, e treaba noastră cum îi gestionăm.”, mai spune ea. O altă variantă este găsirea unui alt spațiu.

„S-a găsit un loc pe lângă Facultatea de Chimie și ni s-a aprobat nota de fundamentare, care a fost blocată prin Memorandumul Vosgianian. Înființată prin Ordinul Ministerului Învățământului și Culturii nr. 1015/21 iunie 1957, CS a devenit

un punct de reper pe harta culturală a Timișoarei prin munca dusă de angajații instituției dar și prin ideile inovatoare pe care le-a dus în cultura timișoreană. Ea se naște odată cu dezvoltarea centrului universitar Timișoara și urma un model din anii '30, odată cu apariția primei instituții de acest fel din țară, la București. Instituția a evoluat rapid, iar anii '60-'70 au fost adesea momente de apogeu pentru Casa de Cultură a Studenților. Tinerii timișoreni pendulau între sala Lira și CS, ca locuri unde se puteau dezlănțui în libertate, puteau să-și urmeze interesele muzicale sau puteau scăpa de mâna lungă a regimului pentru a-și savura tinerețea într-un mod care nu le era impus de nimeni. Deși tentativele de revoluție culturală ale regiunii au ajuns și la Casa Studenților, aceasta a menținut un spirit și o ștachetă a culturii demnă de generația pe care o reprezenta. Mulți ani Casa Studenților a păstrat și anumite funcții sociale, dintre care distribuția locurilor din tabere pentru studenții merituosi. Cu toate acestea, rolul primordial al CCS rămâne astăzi cel de pol cultural la nivelul orașului.

Multe din activitățile CCS Timișoara au o activitate neîntreruptă de peste 30 de ani. Între aceste cercuri și activități putem aminti:

FOLCLOR:

DOINA TIMIȘULUI – ansamblu folcloric de marcă, născut în 1959, prin unificarea diverselor grupări de folclor existente în prealabil, și devenit unul dintre cele mai importante ansambluri folclorice la nivel național și european. În ultimii 48 de ani, „Doina Timișului” a bătut cărările planetei și a ajuns să promoveze folclorul românesc pe toate continentele.

DANS:

Încă din 1971, maestrul Marcel Bostcheller a inițiat grupul de dans „Reflex”, care a pornit de la 4 membri până la 60, în prezent. Având o continuitate și longevitate remarcabilă în contextul în care mediul muzical și coregrafic este unul cu o evoluție rapidă, grupul „Reflex” a fost completat de grupul de dans modern „Matrix”, inițiat în anul 1995. Aceste grupuri au introdus un nou capitol la lumea dansului studențesc din Timișoara, cu reușite la numeroase festivaluri naționale.

TEATRU:

Teatrul a fost și este reprezentat cu cinste de grupul „Thespis”, unul din cele mai reprezentative ale Casei de Cultură a Studenților. Grupul a fost înființat în 1969 și dezvoltarea sa a stat sub semnul lui Diogene Valeriu Bihoi, fondatorul și mentorul „Thespis” vreme de mulți ani.

FOTOGRAFIE:

Are o tradiție longevivă, reprezentată prin cercul de fotografie „Iris”, fondat încă din 1958. Într-o vreme în care fotografia era încă privită ca un „mic sport burghez”, cercul foto a creat o posibilitate bin-evenită pentru fotografiile din Timișoara, oferind acestora un cadru organizat în care să își perfecționeze cunoștințele în domeniu.

LITERATURĂ:

În anul 1958 a luat ființă cenaclul literar care din 1965 poartă numele „Pavel Dan”. Veritabilă pepinieră pentru tinerii scriitori timișoreni, cenaclul a publicat reviste și a organizat tabere și festivaluri naționale, cu scopul de a încuraja tinerii scriitori.

Aurelia Turcu

Alina Atomei

Studenții copiază cu acordul profesorilor

Uniunea Națională a Studenților din România (UNSR) a realizat, la nivel național, un top al celor mai cunoscute 11 metode de copiat ale studenților. Acestea sunt cunoscute atât în rândul profesorilor, cât și al studenților și sunt uneori folosite ca urmare a unei înțelegeri tacite între student și profesor.

Pe primul loc în acest top este metoda *hands free*, care necesită două persoane: cel care dictează și cel care susține examenul. Datorită evoluției tehnologiei, lița foarte subțire a căștii de anul trecut a dispărut, transmisia fiind fără fir. Metoda, aproape imposibil de depistat, are o rată de promovare de 100%, adică toți utilizatorii iau măcar nota 5. *Hands free* are și două variante de camuflaj: ochelarii *high-tech* și cerceii cu *hands free* minuscul. Primii par simpli ochelari de vedere, dar au înfășurată într-o baretă o cască în miniatură. Prin șnurul din dotare, trec firele de legătură din rama ochelarilor către dispozitivul de tip *hands free* care face conexiunea cu telefonul mobil. În spatele unui nasture sau al unei butoniere,

stă ascuns un microfon. În locul telefonului mobil se poate folosi și o stație de emisie-recepție. La celălalt capăt al firului, se află complicele care dictează răspunsul corect. Ochelarii *high tech* sunt unisex și purtătorul lor nu are nevoie de îmbrăcăminte specială sau de păr lung. Pentru fete, au fost creați speciali cerceii Smart. Sunt negri și mați, iar unul dintre ei camuflează în vârf o cască miniaturală. Apoi mai e un *hands free* modificat, cu fire foarte subțiri. Se conectează printr-o mufă mică, în spatele lobului.

Profesorii au reacționat pentru contracararea acestei metode prin instalarea unor aparate care bruiază semnalul telefonului mobil.

Pe locul doi este metoda numită „servite” (în Timișoara se numesc „formate”) întâlnită mai ales în facultățile tehnice. Cu toate că în momentul în care sunt realizate, studentul învață aproape integral subiectele, metoda, greu de depistat, are o rată de promovare de 100%, depinzând doar de răbdarea studentului înaintea examenului,

când construiește „servitele”. Singurul mod de a anihila acest procedeu este semnarea colilor de către profesori.

Copiutele, cărțile și cursurile, altădată în fruntea clasamentului, ocupă de data aceasta locul al treilea. „Metoda clasică de copiat, utilizată și de părinții noștri, necesită foarte multă bunăvoință de la profesor”, spune liderul UNSR, Gabriel Petrea. Cu ajutorul ei, studentul are șanse de promovare de 80%, însă rata depistării este foarte ridicată. Pe locul patru este metoda numită „zgâriatele” care, ca și „servitele”, necesită o muncă foarte laborioasă în ziua dinaintea examenului, adesea mai îndelungată decât învățatul cinstit. Este utilizată urma lăsată de pix în urma copierii cursurilor. Procent de promovare: 80%. Copiatul de la colegul din față este bun, nimic de zis, dar nu se compară cu metoda colegului de afară. „Asta funcționează de fiecare dată, nu trebuie să te stresezi, trebuie doar să-ți găsești ceva de făcut care să implice scrisul timp de o oră, două, cât durează examenul.

Colegul de afară? Se plătește, ce credeți? Ca și cum ai cumpăra o lucrare de pe net! Depinde de examen. Eu am dat cel mai puțin 20 de lei și cel mai mult 100...”, spune un student. Aprox. 70% din studenții care au folosit această metodă au promovat, metoda colegului de afară implicând pe cineva care să cunoască materia foarte bine. Studentul trebuie să găsească o scuză pentru a ieși, la începutul examenului, pentru a preda subiectele și, spre sfârșit, pentru a prelua lucrarea. Scrisul pe picior (cu variantele: în palmă, pe bancă etc.) este o metodă care are destule șanse de reușită, depinzând însă de bunăvoința profesorului. Probabilitatea de promovare este puțin peste 50%. Alte metode utilizate sunt sms-urile și fișierele *office* sau *java* rulate pe telefonul mobil.

Pixul cu ultraviolete este pe locul 11. Această metodă nouă de copiat necesită, pe lângă pixul cu ultraviolete, și o pereche de ochelari cu care să se poată observa scrisul. În cazul în care este soare, această metodă este foarte eficientă. Pixul scrie ca

unul obișnuit, doar că pasta este compusă din culori cu luminozitate sporită, scrisul fiind invizibil cu ochiul liber. Acesta devine vizibil dacă este îndreptat spre el un fascicul de lumină ultravioletă de la ledul din capacul pixului. Reprezentanții studenților consideră că, alături de șpagă, copiatul la examene este o abatere gravă de la etica universitară. Cu toate că ar trebui să lipsească cu desăvârșire, având permisiunea profesorilor, tehnicile de copiat sunt într-o continuă transformare și evoluție.

Adrian Lupeș

Maria Motz